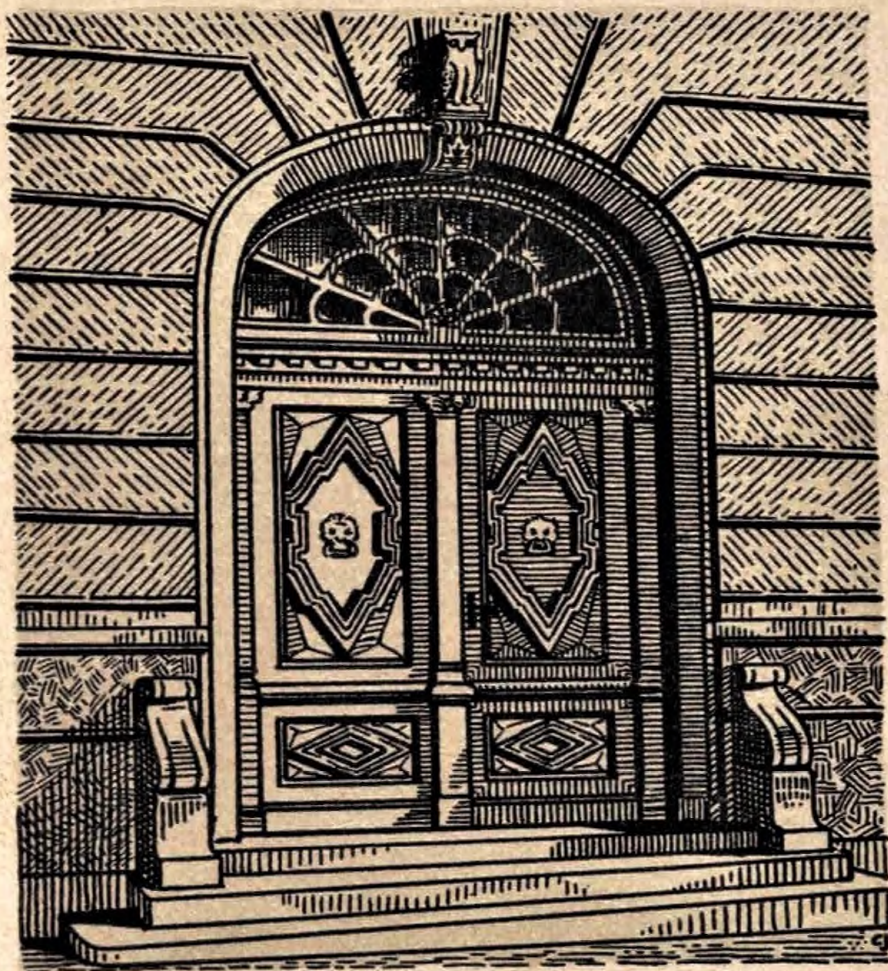


Esbjerg Tekniske Skole



1883 — 1933

ESBJERG TEKNISKE SKOLE

1883 — 1933

VED

*K. TOFTDAHL MØLLER OG
J. C. B. ØHLENSCHLÆGER*

UDGIVET AF ESBJERG TEKNISKE SKOLE

INDHOLDSFORTEGNELSE.

Forord	Side	5
De Tekniske Skolars Tilblivelse	"	7
Esbjerg Tekniske Skole	"	11
Tiden 1883—1890	"	13
Skolen i Englandsgade 1890—1905	"	18
Skolen i Torvegade 1905—1933	"	27
Den faglige Undervisning i den tekniske Skole ..	"	32
De almindelige Skolefag i den tekniske Skole...	"	39
Skolens Udvidelse	"	41
Udtalelser	"	45
Fortegnelse over Formænd, Bestyrelsesmedlemme mer og Lærere	"	71
Legater	"	76
Statistisk Oversigt	"	77

FORORD.

Ved et Møde i Bestyrelsen for Esbjerg tekniske Skole den 29. September 1930 valgtes et Udvalg til at forestaa Udgivelsen af et Festskrift i Anledning af Skolens 50 Aars Jubilæum den 5. Oktober 1933. Udvalget kom til at bestaa af Skolens Formand, Maskinfabrikant Holger Olsen, Kobbersmedemester Carl Graff, Murermester Jens Hansen og Bogtrykker K. Rosendahl.

Udvalget overdrog Udarbejdelsen til Konsulent K. Toftdahl Møller og Skolens Forstander, Arkitekt J. C. B. Øhlenschläger.

Idet Udvalget herved forelægger Festskriftet for Offentligheden, føler vi Trang til at takke de to Redaktører for den Interesse og Omhu, de har udvist ved Udarbejdelsen af Festskriftet. En særlig Tak rettes til de tidligere Formænd, Lærere og Elever, der har ydet personlige Bidrag til Festskriftet, og til alle, der paa nogen Maade har bidraget med Oplysninger om Skolens Historie.

Udvalget.

DE TEKNISKE SKOLERS TILBLIVELSE.

Tekniske Skoler i Danmark er Haandværkerskoler — og Navnet tekniske Skoler er Fællesbetegnelse for de Skoler, hvor Haandværkerungdommens teoretiske Uddannelse finder Sted.

De tekniske Skoler skylder — som saa mange andre Skoleformer — „Oplysningstiden“ (18. Aarhundrede) deres Tilblivelse. Der blev i Slutningen af dette Aarhundrede udrettet et stort Arbejde for at fremme Oplysningen inden for Bonde- og Borgerstand. Naar Præsten N. Blicher, Digteren Steen Steensen Blichers Fader (Præst i Vium 1779—95), om Søndagen samlede Sognets Ungdom i Præstegaarden til Undervisning, og naar Præsten N. H. Massmann (Præst ved Frederiks tyske Kirke paa Kristianshavn 1792—1816) oprettede sin Søndagsskole, var dette Forløbere for det store Oplysningsarbejde, der har fundet Sted her i Landet, ogsaa for Haandværkerstandens Vedkommende.

Allerede omkring Midten af det 17. Aarhundrede omtales i Lavsartikler den Betydning, det har for en Haandværker at kunne udføre en Tegning til et Stykke Arbejde og forstaa at arbejde efter denne. I 1682 stilledes endog bestemte Krav herom inden for flere Fag, og der blev skabt Mulighed for Adgang til Tegneundervisning, der enten gaves i selve Værkstedet eller af særlige Lærere. Det var navnlig Svende, som vilde aflægge Mesterprøve, der gik til Tegneundervisning.

I Begyndelsen af det 18. Aarhundrede øgedes Trangen til Oplysning yderligere inden for Haand-

værkets Rækker, og der blev gjort flere Forsøg paa at tilrettelægge en rationel Haandværkerundervisning; men Haandværkerne magtede ikke at løse Opgaven. Først da Staten traadte til, begyndte det at lysne for den teoretiske Haandværkerundervisning herhjemme.

I 1751 udnævnte Frederik 5. Arkitekt N. Eigtved til Direktør for „Maler- og Tegneakademiet“, der opretholdtes ved Tilskud af Kongen. Eigtved udarbejdede nye Regler for Akademiet og flyttede det til Charlottenborg Slot, hvorefter det hed: „Kgl. Skildrer — Billedhugger — og Bygningsakademi“. Dette indviedes i Overværelse af Kongen paa dennes Fødselsdag 31. Marts 1754. I Skolen undervistes Haandværkere i Tegning, Anatomi, Perspektiv m. m.; men nogen virkelig Haandværkerundervisning var det dog ikke.

Da Struense var kommet til Magten, greb han ind i Akademiets Virksomhed og udstedte et nyt Reglement 21. Juni 1771, hvori det hedder: „Paa det, den gode Smag og de rigtige Grundsætninger i Tegning, ikke alene blandt Kunstnere, men endog blandt Haandværkere, som udkræve Kundskab i Tegning, kunne vorde udbredet, ville vi, at alle i Vores kongelige Residents-Stad værende Professionister og Haandværkere, som ikke kan undvære Tegning, skal tilholde deres Lærlinge flittig at besøge Akademiet“. Dette Reglement fremhævede Tegneundervisningens Betydning for Haandværkere og medførte, at der ved Akademiet blev oprettet to Ornamentskoler, saa der foruden Kunstsolen tillige blev en Haandværkerafdeling, hvor Haandværkerlærlinge kunde faa fri Undervisning. Skolen aabnedes 12. Oktober 1772 og virkede til 18. September 1843, da den henlagdes under det i København oprettede „Techniske Institut“, hvis Navn i 1876 ændredes til det nuværende: „Det tekniske Selskabs Skole“.

Den 21. Marts 1800 kom Forordningen om Haandværkerlavene i København og knap to Maaneder der-

efter, 4. Maj 1800, oprettedes Massmanns Søndags-skole, der blev Grundlaget for de tekniske Skoler i Danmark. I de Massmannske Søndagsskoler kunde Haandværkerlærlinge lære at skrive og regne. Ligeledes kunde Haandværkersvende — hedder det — „lære at regne, føre Haandværksbøger og at udtrykke sig forstaaeligt i det danske Sprog“. Allerede 1802 optoges imidlertid ogsaa forberedende Tegning som Fag, og i 1805 blev tillige faglig Tegning indført. Som det var gaaet i København, saaledes gik det efterhaanden ogsaa ude omkring i Provinsen. Søndagsskoler oprettedes i de følgende Aar i adskillige Købstæder.

Disse Søndagsskoler gik efterhaanden over til at blive tekniske Aftenskoler, „Tegneskoler“, som de almindeligvis kaldtes; og selv om det ikke i første Række var Haandværkerne selv, der stod for Oprettelsen af dem, saa vakte disses Interesse for Skolesagen, saaledes at det efterhaanden blev dem, der kom til at staa som de ledende indenfor denne Gren af vort Skolevæsen. — De efterhaanden opstaaende Haandværkerforeninger oprettede tekniske Skoler, som traadte i Stedet for Søndagsskolerne. Den største og mest kendte af disse Skoler var „Det tekniske Institut“ i København, oprettet af Snedkermester Larsenius Kramp. Og det blev forøvrigt denne Mand, der gennem en lang Aarrække kom til at staa som den vejledende for Provinsskolerne. — Oprettelsen af Haandværkerforeninger Landet over kom der dog først rigtig Gang i, efter at Næringsloven af 29. December 1857 var traadt ud i Livet. Fra dette Tidspunkt oprettedes der den ene tekniske Skole efter den anden, dog i alt væsentligt kun i Købstæderne. I 1879 stiftedes „Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri“, og dermed blev der blæst til Samling af alle Haandværkerforeninger ud over Landet, og nu kom der ogsaa tekniske Skoler ved Stationsbyer og i Landdistrikterne.

I Begyndelsen af dette Tidsrum var det, at Esbjerg

tekniske Skole blev oprettet; der var da, i 1883, 69 tekniske Skoler i Danmark med et Elevantal paa 5500. I de 50 Aar, som vor Skole nu har bestaaet, har den tekniske Undervisning i Danmark været i stærk Vækst, saa der nu er 302 Skoler med ca. 29000 Elever.

Som Begivenheder, der kendetegner Udviklingen indenfor Skolerne i dette halve Aarhundrede, skal nævnes Indførelsen af et fast Statstilsyn med de tekniske Skoler (1890). Oprettelsen af Teknisk Provinsskoleforening (1891), Nedsættelse af den tekniske Kommission (1913), Teknisk Provinsskoleforenings Overgang til at omfatte alle Landets tekniske Skoler, „Foreninger af tekniske Skoler i Danmark“ (1913) og endelig Loven om Tilsyn med den tekniske Undervisning for Haandværkere og Industridrivende (1916). I 1914 flyttedes de tekniske Skoler fra Indenrigsministeriet til Handelsministeriet, hvor under de fremdeles hører. Den første Tilsynsførende ved Skolerne, Professor *Carl F. Andersen*, blev udnævnt i 1890, og som Sekretær ved Tilsynet ansattes i 1895 nuværende Undervisningsinspektør *Frode Andersen*. Som første Direktør blev Professor *A. Lütken* ansat 1916 og hans Efterfølger Direktør *F. V. Haugsted* i 1930. — Begivenheder, som ogsaa har sat deres Spor i Esbjerg tekniske Skoles Historie.

ESBJERG TEKNISKE SKOLE. 1883—1933.

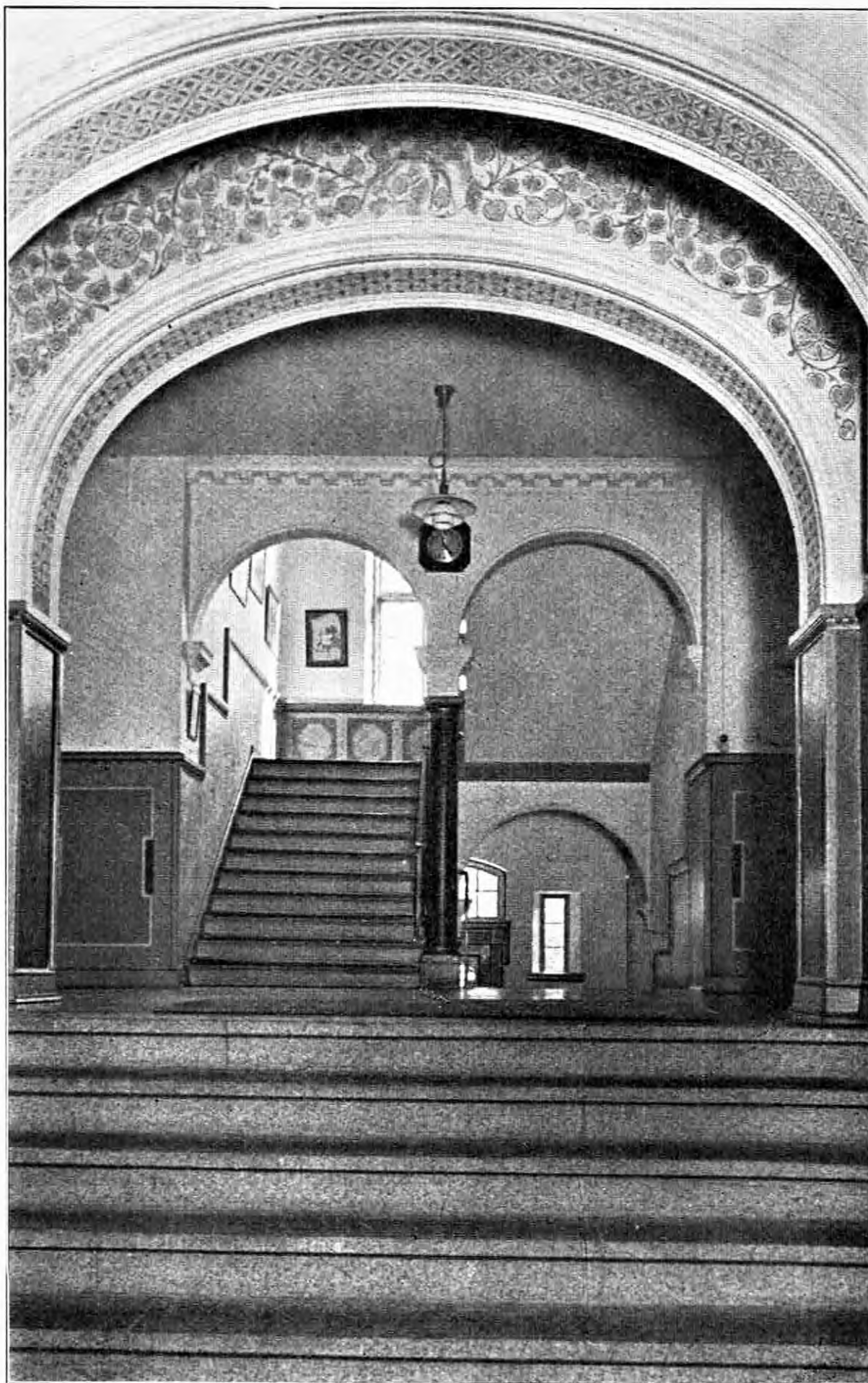
I 1883 havde Esbjerg — der dengang ikke var en selvstændig Kommune — 1702 Indbyggere. 50 Aar efter i 1933 er Indbyggerantallet 29.454.

„Som en Maageflok paa Sandet
dine Mænd slog ned“

hedder det i Stuckenbergs smukke Esbjergsang.

Mange Mennesker „slog ned“ paa den forblæste Kyst i Esbjerg. Dr. med. O. J. L. Bruun fortæller i sit Skrift: „Fra Pionertiden i Esbjerg“ om den første Nybygger: „Den første, som vovede sig herud, var Smedemester *Frantz Møller*. Han fandt en Lyngbakke og tre Plovfurer; men med frisk Mod lod han allerede i Sommeren 1868 bygge en lille Smedie, og med sin smukke Sangstemme, der lød fra tidlig Morgen til sildig Aften, ledsagede han Hammerens Slag paa Ambolten. Ligeledes fik han samme Sommer tilbygget et lille Stuehus, Esbjergs første Hus, af hvilket bl. a. Gavlen endnu kan ses i Jensen & Olsens Maskinfabrik. Det gik godt fremad for Frantz Møller. I 1876 gik han i Kompagni med Fabrikant *N. J. Poulsen*. Smedien udvidedes til Jernstøberi (den første industrielle Virksomhed i Esbjerg). I 1896 overtog *L. B. Jensen* og *H. Olsen* Virksomheden (Jensen & Olsens Maskinfabrik), der nu ledes af Maskinfabrikant *H. Olsen*.

Smedemester Frantz Møllers Smedie, der saaledes udvikledes til at blive en Maskinfabrik, blev Grundlaget for den tekniske Aftenskole i Esbjerg, idet Fabrikens Lærlinge var Skolens første Elever. Den 1.



Trappeparti fra Skolen



*Kronprinsens-
gade 1.*

Februar 1883 blev Værkfører *L. T. Christoffersen* ansat i Fabriken, hvor han havde sin Gerning i 16 Aar, indtil han i 1899 sammen med Maskinmester Alex. Larsen startede Firmaet Christoffersen & Larsen. Christoffersen var straks klar over, at de unge Lær-linge trængte til at faa teoretiske Kundskaber og be- gyndte samme Efteraar en teknisk Aftenskoleunder- visning, der uden Afbrydelse er fortsat gennem 50 Aar.

Værkfører Christoffersen blev derved Stifteren af den tekniske Skole i Esbjerg, ved hvilken han var Lærer fra 1883 til 1900.

TIDEN 1883—1890.

Torsdag Aften den 4. Oktober 1883 sammenkald- te Værkfører Christoffersen nogle af Fabriken Lær- linge i sit Hjem i Kronprinsensgade Nr. 1 for at tale med dem om den teoretiske Undervisnings Betydning for Haandværkerne. Resultatet af denne Samtale blev, at man allerede Aftenen efter begyndte Tegne- undervisningen. Den første teoretiske Haandværker- undervisning i Esbjerg, blev saaledes givet til nogle faa Elever i et privat Hjem. Værkfører Christoffer- sen, der var en interesseret og humørfyldt Mand,

Skomagermester
Fr. Sørensen



havde den rette Forstaaelse af Tidens Krav til Haandværkerungdommen, hvorfor det faldt ham let og naturligt at faa de unge Mennesker i Tale. Eleverne, som selv betalte Udgifterne til Materiale, mødte een Aften om Ugen Kl. 8, og Undervisningen kunde strække sig indtil 3 Timer. Den første Vinter undervistes 7 Elever.

Deriblandt var den nuværende Formand for Esbjerg tekniske Skoles Bestyrelse, Fabrikant Olsen, der nu har Kontorer i de samme Stuer, hvor han for 50 Aar siden gik i Teknisk Skole.

Aaret efter var der 11 Elever. Hen paa Vinteren enedes man om, at der skulde være to Undervisningsaftener. Værkfører Christoffersen, der stadig underviste gratis i sit Hjem, var Eleverne behjælpelig med at faa anskaffet saa billigt Materiale som muligt. Det var beskedne Forhold, man arbejdede under, men der var Humør over det, og Eleverne tog fat med Interesse.

I Vinteren 1885—86 steg Elevantallet yderligere, idet der begyndte at komme Lærlinge fra andre Fag. Haandværkerforeningen gav nu Tilskud til Undervisningsmateriale. Christoffersen kunde ikke skaffe Plads til flere end 14 Elever, — Lærlinge fra Fabriken, — der fyldte hans Dagligstue. Adskillige Lærlinge maatte derfor henvises til den alm. Aftenskole, der lededes af Førstelærer N. K.

Overlærer
N. K. Langvad



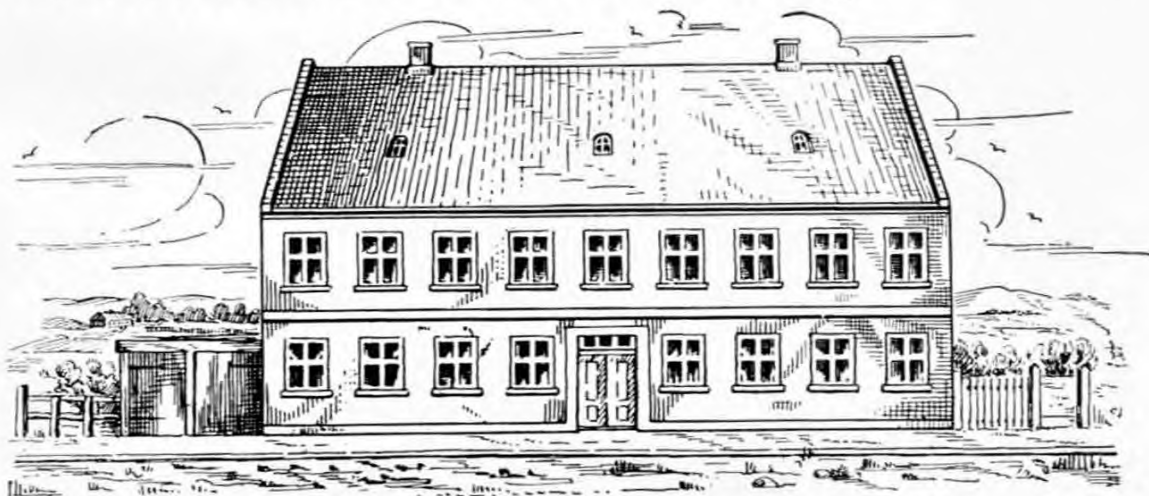
Langvad. Foruden Tegning tog Christoffersen nu tillige Regning med i Undervisningen, ligesom han talte med Eleverne om alt, hvad der kunde interessere.

Haandværkerforeningen, der blev oprettet ved et Møde af 27 Haandværkere paa Hotel Spangsberg 15. Oktober 1882 med følgende Bestyrelse: Farver *Th. Bentsen* (Form.), Bager *H. V. Schrøder* (Næstform.), Bogbinder *F. O. Th. Jeiling* (Kasserer), Fabrikant *N. J. Poulsen* og Bagermester *C. Keller*, begyndte at interessere sig for en teknisk Skole, og paa en Generalforsamling den 11. Oktober 1886 vedtog man at paabegynde Skolen og arbejde hen til at faa egen Bygning. Foreningens Formand var fra 1886—1890 Skomagermester *Fr. Sørensen*, der tillige var Formand for den tekniske Skoles Bestyrelse.

Foruden at give Tilskud til Materiale til Christoffersens Elever, der fortsatte med Undervisning i sit Hjem, blev der truffet Aftale med Førstelærer *Langvad* angaaende Afbenyttelsen af et Par Lokaler i Kommuneskolen (nuværende Skolegade 41) til Brug for den tekniske Aftenskoleundervisning.

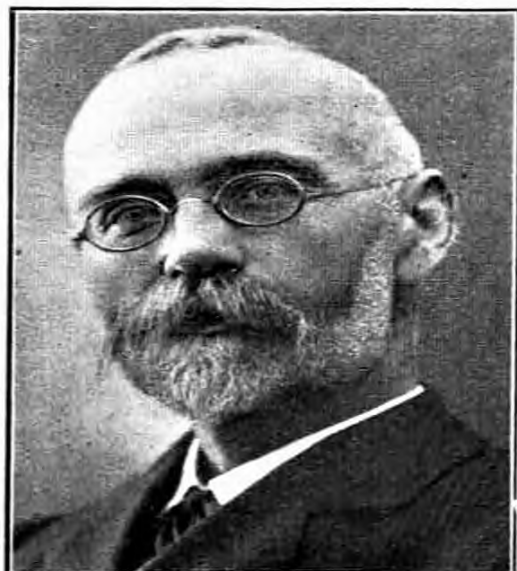


*Malermester
T. J. Holm*



Skolegade 41

Tømrermester
Kr. Skaftø



Her begyndte Skolen sin Virksomhed den 22. Oktober 1886, og Undervisningen foregik fra nu af under Haandværkerforeningens Ledelse. Der undervistes til at begynde med 3 Aftener, senere 5 Aftener om Ugen, i Fagene Dansk og Regning samt Skrivning af Førstelærer Langvad, der var Haandværkerforeningen en god Hjælper med at føre

Teknisk Skole frem gennem disse vanskelige Aar, i Frihaandstegning af Malermester *T. J. Holm* og Snedkermester *August Højer* samt i geometrisk Tegning af Tømrermester *Kr. Skaftø*. Den mere faglige Tegneundervisning fandt Sted privat rundt omkring hos Læremestre.

Paa denne Maade foregik den tekniske Aftenskoleundervisning som en Del af den almindelige Aftenskole med offentligt Tilskud, indtil Skolen i Englandsgade i 1890 blev bygget. Man hjalp sig tilrette, som man bedst kunde, og man gik til Arbejdet med Liv og Humør.

I Haandværkerforeningens Pavillon i Torvegade (hvor Teknisk Skole nu ligger) samledes Haandværkerforeningens Bestyrelse ofte for at drøfte Skolens

Anliggender, ligesom Teknisk Skole har holdt adskillige Møder og Fester der.

I Aarene 1886—89 var det ved Bazarer og Indsamlinger

Pavillonen
i Torvegade



lykkedes Haandværkerforeningen at tilvejebringe over 3000 Kr. til Opførelse af en teknisk Skole, der med 4 Klasseværelser blev kalkuleret til 16898 Kr. 61 Øre, og i November 1889 indsendte Haandværkerforeningens Bestyrelse et Andragende til Indenrigsministeriet om Statstilskud. Der blev af Staten bevilget 9500 Kr., og i Sommeren 1890 opførtes Teknisk Skole i Englandsgade.

Ved Nedlæggelsen af Grundstenen blev indmuret et Dokument med følgende Ordlyd:

Aar 1890, den 26. Juli,

i Kong Kristian IX.s 27de Regeringsaar, 22 Aar efter Esbjergs Grundlæggelse, da Byen allerede havde 4,500 Indbyggere, nedlagdes Grundstenen til den tekniske Skole, der opføres af Esbjerg Haandværkerforening, og hvortil Staten har ydet den Sum 9,500 Kroner.

Esbjerg Haandværkerforening er stiftet den 15de Oktober 1882, tæller i Dag 150 Medlemmer og dens Bestyrelse består af undertegnede Bestyrelse for den tekniske Skole.

Skolen begyndte sin Virksomhed den 22de Oktober 1886 i Almuekolens Lokaler, hvilke den til Dato har benyttet frit; Staten har aarlig bidraget til Driften.

Denne Bygning, hvortil Tegningen er udført af Arkitekt Hr. Skafte, bygges af følgende Bygmestre i Esbjerg:

N. J. Pedersen, Murermester,

H. C. Plab, Smedermester,

C. M. Seiberg, Glarmester.

H. M. Sørensen, Smedemester,

J. Rasmussen, Tømrermester,

C. P. Mouritzen, Malermester,

og Carl Graff, Blikkenslagermester og Skiffertæller,

under Tilsyn af Overbanemester og Bygningsinspektør S. Varsen.

Bestyrelsen:

Frd. Sørensen,
Skomagermester,
Formand.

N. J. Pedersen,
Murermester,
Kassformand.

Hr. Skafte,
Arkitekt og Tømrermester

Th. Holm,
Malermester.

Carl Graff,
Blikkenslagermester og Skiffertæller

T. Mikkelsen,
Skomagermester

C. Knudsen,
Sagfører,
Kasserer & Sekretær.

SKOLEN I ENGLANDSGADE 1890—1905.

Tirsdag den 16. November 1890 blev den nye tekniske Skole indviet under stor Tilslutning fra Borgernes Side. Haandværkerforeningens Formand, Bogbinder *F. O. Th. Jeiling*, indledede Højtideligheden med at byde Velkommen. Derefter redegjorde Drejermester *L. Nielsen* for Byggearbejdet og rettede en Tak til de bevilgende Myndigheder og Byens Borgere for den smukke Offervilje, der var udvist. Han udtalte Haabet om, at den nye Skole maatte blive til Velsignelse for Haandværkerstanden. Endvidere talte Navigationsskoleforstander *Nic. Sørensen* fra Nordby, Fanø, om den tekniske Skoles Betydning for Haandværkeruddannelsen. Han fremhævede, at Uddannelsen skulde være en Haandens og Aandens Uddannelse.

Efter at Indvielseshøjtideligheden var forbi, besaa man Lokalerne — fire større og et mindre — og der var stor Glæde over, at den tekniske Skole i Esbjerg havde faaet sin egen Bygning. Der var „løftet i Flok“, idet en Mængde af Byens Borgere ogsaa uden for Haandværkerstanden havde givet Bidrag til, at Skolen kunde faa opført en Bygning. Det at „løfte i Flok“ er karakteristisk for Esbjerg. Vel kan der strides, og undertiden strides haardt i Esbjerg, men naar det gælder om at fremme en Sag til Gavn for Byen og dens Befolkning, da er der kun een Vilje, og netop dette har bidraget til, at Esbjerg, den nye, friske og usnobbete By, har kunnet løse adskillige af de vanskelige Opgaver, som altid taarner sig op for en ung By i rask Udvikling.

Der blev nu bedre Arbejdsvilkaar baade for Elever og Lærere i den nye Skolebygning. Værkfører Christoffersen, Malermester Holm og Tømrermester Skaftø fortsatte som Lærere, medens Førstelærer Langvad vedblev at være Leder af den almindelige Aftenskole. Elevantallet steg i følgende Aar ret stærkt, saa der ret snart maatte knyttes flere nye Læ-



*Skolen
i Englandsgade*

rere til Skolen. Foruden ovennævnte blev følgende i Løbet af Halvfemserne ansat som Lærere: Arkitekt Lund Christensen, Arkitekt O. Berg, Malermester P. Hjermind, Malermester Jørgen Hansen, Malermester Niels Hansen, Vinterlærer C. Poulsen, Kommunelærer J. Holst, Kommunelærer J. Jakobsen, Grosserer P. Jørgensen, Murermester M. Lysholt, Snedkermester Kr. Bruhn, Murermester H. Andersen.

Det var ikke altid lige let at være Skolens Leder eller Lærer, men Interessen for Arbejdet bar over mange Vanskeligheder, hvilket omstaaende personlige Udtalelser fra en Del Elever, Lærere og Bestyrelsesmedlemmer paa en udmærket Maade vidner om.

Den stærke Stigning i Elevtallet fortsattes, saa dette endog i 1896—97 næsten fordobledes fra Aaret i Forvejen. Tanken om en Udvidelse af Skolen blev derfor ret snart taget op. Dette Forhold falder nøje sammen med Byens stærke Vækst i disse Aar. Det var en Opgangsperiode for Esbjerg, i hvilken der kom mange Haandværkere til Byen, og blandt disse var der adskillige, som interesserede sig for den tekniske Skole.

Arkitekt *H. Peters*, der 1891 var blevet Formand for Haandværkerforeningen, gik med Interesse op i

Malermester
P. Hjermind



Skolens Arbejde. Foruden at passe det daglige Skolearbejde fik han udvirket, at Svendeproeveaflæggelse kunde finde Sted her i Byen. Ligeledes begyndte han at sysle med Tanken om Oprettelse af en Malerdagskole samt en Dagskole for Bygningshaandværkere, og i Løbet af et Par Aar var disse i Form af Kursus en Virkelighed. Endvidere blev der

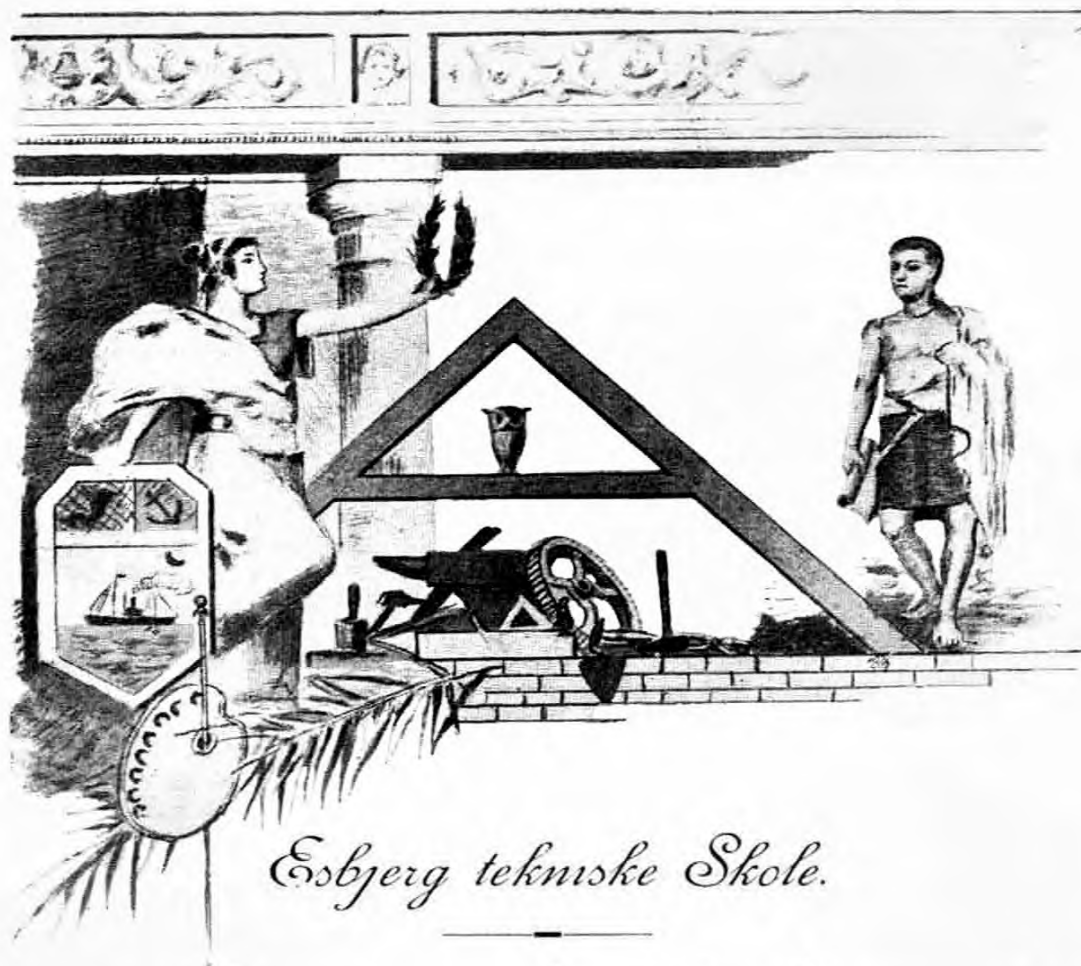
i den tekniske Skole tilrettelagt en Undervisning for ukonfirmerede, og i Aarenes Løb deltog mange Børn i Undervisningen. Denne Undervisning fandt i Regelen Sted i Oktober Maaned, inden Vinterskolen blev aabnet. Endelig skal nævnes, at flere Mestre gik til Undervisning i de almindelige Skolefag.

Efter Arkitekt Peters blev Malermester *P. Hjermind* Haandværkerforeningens Formand, og i hans Formandsperiode blev Malermester *Jørgen Hansen* ansat som Forstander for Skolen. Dette skete i 1896, og fra nu af var Forstanderen Skolens daglige Leder, hvilket Haandværkerforeningens Formand hidtil havde været.

Forstander *Jørgen Hansen*, der beklædte Forstanderpladsen med aldrig svigtende Interesse til 1920, paabegyndte straks et Arbejde for at vække større Interesse for den tekniske Skole. Han skrev ofte i Blade om Skolens Arbejde og dens Betydning for Haandværkerstanden og bidrog derved i høj Grad til at hjælpe den over vanskelige Perioder — ogsaa af økonomisk Art. Ligeledes arbejdede han for at faa Lærlingene til at møde mere flittigt til Skolen. Foruden at adskillige Lærlinge overhovedet ikke gik i Teknisk Skole, var der blandt de indmeldte megen Forsømmelse, hvilket ikke alene var Lærlingenes

Skyld, men ofte Mestrenes, der lod dem arbejde for længe.

En god Foranstaltning blev indført ved, at Elevarbejderne fra Skoleaaret 1896—97 blev fremlagt til Eftersyn, saa alle interesserede kunde faa Lejlighed til at se, hvad der var udrettet i Vinterens Løb. Der blev baade ved denne og de følgende Afslutninger uddelt Diplomer, som Forstanderen havde tegnet.



Elev *Ismerelørling. Søren. Chr. Laursen.* har i Skoleaaret 1896-97. modtaget Præmie for Flid og god Opførsel paa Skolen.

Esbjerg, den 11 April. 1897.

Bestyrelsen.

Diplom, tegnet af
Forst. Jørg. Hansen

Først senere gik man over til tillige at uddele Præmier. Endvidere indførtes i 1897 det faglige Tilsyn med Skolen, og Haandværkerforeningen valgte der- til Tømrmester N. Møller (Tangaa), Snedkermester A. Jensen, Sadelmager C. Jepsen og Litograf Prange. I Skolepenge betalte Lærlinge 1 Kr. og Svende 2 Kr. om Maaneden.

I 1897 dannes Esbjerg Industriforening, der Aaret efter bevilgede 50 Kr. til den tekniske Skole, hvilket Beløb forhøjedes til 200 Kr. paa Betingelse af, at Foreningen valgte et Medlem til Skolens Bestyrelse. Der- til valgtes Papirhandler *Chr. Tobiesen*, der i 20 Aar var Bestyrelsesmedlem og i de 18 Aar Formand. Der blev imidlertid snart Stemning for en Sammenslut- ning af de to Foreninger: Haandværkerforeningen og Industriforeningen, og 29. Maj 1901 afholdtes kon- stituerende Generalforsamling, hvorefter Foreningen hedder: Esbjerg Haandværker- og Industriforening. Foreningens første Bestyrelse blev: Fabrikant *C. Mol- lerup* (Formand), Grosserer *H. Pagh*, Brygmester *U. Brinch* (Næstformand), Smedemester *M. Lykke Thomsen*, Bagermester *J. Jensen*, Malermester *N. Hansen* (Kasserer), Snedkermester *Kr. Bruhn*, Sko- mager *L. Mikkelsen* og Bogtrykker *Harder Mikkelsen* (Sekretær).

Da Loven om Esbjergs Overgang fra Sognekommune til Købstad den 19. Marts 1898 havde faaet Kongens Underskrift, blev der truffet Forberedelser til Afholdelse af Valg til Esbjergs første Byraad, der blev valgt i Juni 1898. Der var et stort Arbejde at gøre, inden Esbjerg fra 1. Januar 1899 skulde være Købstad. Det første Byraad bestod af Borgmester *I. Lyngby* samt følgende valgte Medlemmer: Cigar- handler *K. Simonsen*, Bogholder *F. Lauritzen*, Jour- nalist *C. N. Hauge* (nuværende Handelsminister), Læge *Chr. Vestergaard*, Murer *J. Chr. Hansen*, Sag- fører *Erich Erichsen*, Vejmand *Chr. Thomsen*, Tøm- rermester *N. Møller* (Tangaa), Malermester *J. M.*

Busk, Grosserer *H. Pagh*, Fabrikant *N. J. Poulsen*, Grosserer *D. Lauritzen*, Realskolebestyrer *O. Rübner-Petersen*, Havneingeniør *V. Westergaard* og Købmand *H. Friis Nielsen*.

Byraadet var, ligesom Sogneraadet hidtil havde været, meget velvillig sin- det over for Skolen, hvilket bl. a. gav sig Udslag i, at man for Aaret 1899—1900



Skomagermester
L. Mikkelsen

bevilgede Skolen et kommunalt Tilskud paa 800 Kr., hvilket omtrent var lige saa meget som Skolens Tilskud fra Staten (875 Kr.). Samtidig fremsatte Byraadet Ønske om at blive repræsenteret i Skolens Bestyrelse, og dertil valgte man i et Byraadsmøde den 23. Marts 1899 Realskolebestyrer *O. Rübner-Petersen*.

Samme Aar stiftedes „Foreningen til Støtte for Teknisk Skole“. Foreningen, der bestaar af en Kreds af Borgere, som giver Bidrag af forskellig Størrelse, skal til Skolen give mindst 200 Kr. aarligt og maa vælge to Medlemmer til Skolens Bestyrelse. Foreningen, der det første Aar talte 47 Medlemmer og ydede Skolen 283 Kr. i Tilskud, valgte Malermester *Niels Hansen* til Skolens Bestyrelse. Denne Forenings nuværende Bestyrelse bestaar af Snedkermester *N. Nielsen* (Formand), Installatør *Fr. Leervad* (Kasserer) og Malermester *Jørgen Hansen* (Sekretær).

En Udvidelse af Skolen blev som Følge af det stigende Elevantal mere og mere paakrævet. Bestyrelsen, hvis Formand var Skomagermester *L. Mikkelsen* (1900—1901), var klar over, at Sagen ikke kunde udskydes længere, og i Sommeren 1901 paabegyndte man Forberedelserne til Opførelse af en ny Bygning. Bestyrelsen holdt adskillige Møder, hvor man drøftede Spørgsmaalet. Man var enig om, at en Udvi-



Maskinfabrikant
Lehde B. Jensen

delse af Skolen i Englands-
gade ikke var mulig, og i et
Møde den 29. Juli blev det
vedtaget at lade udarbejde
Tegninger og Overslag. Ef-
ter at Inspektør, Professor
Carl F. Andersen havde ud-
talt sig anerkendende om
Planerne, indsendte Besty-
relsen den 29. November
1901 et Andragende til In-
denrigsministeriet om Stats-
laan til Opførelse af en ny

Bygning for den tekniske Skole i Esbjerg.

Ministeriets Svar gik ud paa at yde 19.000 Kr. i
Statslaan til Opførelse af en ny Bygning med Cen-
tralvarme og eventuelt 17.000 Kr. uden Centralvarme.

Bestyrelsen vedtog at søge Bygningen opført uden
Centralvarme, samt at sende et Andragende til Es-
bjerg Byraad om Garanti for et 2. Prioritetslaan paa
16.000 Kr. Byraadet, der stillede sig velvilligt over-
for Sagen, nedsatte et Udvalg, der bestod af Byraads-
medlemmerne Pagh, Sundbo og Markussen, til at for-
handle nærmere med Skolens Bestyrelse, og Resul-
tatet blev, at Pengeforholdene ordnedes paa den Maa-
de, at der efter 1. Prioritet blev optaget en 2. Prioritet
paa 14.000 Kr., hvoraf Kommunen ydede Sikkerhed
for 10.000 Kr., og Haandværker- og Industriforenin-
gen for 4000 Kr.

Efter en Række Forhandlinger inden for Skolens
Bestyrelse og Bestyrelsen for Haandværker- og In-
dustriforeningen, nedsattes den 25. Juli 1904 et Byg-
geudvalg, bestaaende af: Fabrikant Lehde B. Jensen
(Form.), Papirhandler Chr. Tobiesen og Murermester
H. Andersen, som skulde føre Byggesagen videre til
endelig Afslutning. Byggepladsen, der var udmær-
ket beliggende i Torvegade, havde man forlængst sik-
ret sig. Planen til Skolen udarbejdede Arkitekt Lund



*Skolen i
Torvegade*

Christensen, medens Facaden blev tegnet af Arkitekt H. C. Clausen, der tillige førte Tilsyn med Bygningens Opførelse. Overslagssummen var 51.000 Kr., hvoraf 1. Pants Laan blev 20.000 Kr., Statslaan 17.000 Kr., og for de resterende 14.000 Kr. garanterede saa Kommunen og Haandværker- og Industriforeningen.

Indvielseshøjtideligheden fandt Sted Søndag den 8. Oktober 1905 under Overværelse af mange Mennesker, der med Interesse besaa de nye Skolelokaler — 12 større og et Par mindre.

Byggeudvalgets Formand, Fabrikant L. B. Jensen, bød Velkommen og udtalte Haabet om, at Arbejdet maatte blive bedømt med Velvilje, samt at den nye Skole vilde blive en Pryd og Ære for Haandværkerstanden. Derefter takkede Formanden, Papirhandler Chr. Tobiesen, for den nye Bygning, som Murermeister P. Thranholm havde haft i Entreprise, takkede de mange, der havde medvirket til Skolens Opførelse, Staten, Amtet, Kommunen, Haandværker- og Industriforeningen og især Fabrikant Lehde B. Jensen, der alene blandt Esbjerg-Borgere havde indsamlet over 2000 Kr. til Skolens Inventar. — Den egentlige Indvielsestale holdtes derpaa af Realskolebestyrer O. Rübner Petersen, der skildrede Skolens Betydning for den

opvoksende Slægt. Stiftamtmand, Kammerherre G. Steemann og Borgmester J. Lyngby overværede Højtideligheden. Esbjerg tekniske Skoles Stifter, Fabrikant L. T. Christoffersen havde skrevet nedenstaaende Sang i Dagens Anledning, og med Afsyngelsen af denne sluttede den officielle Del af Festen.

Mel.: Ja, vi elsker dette Landet.

Her, hvor Sandet dækker over
Oldtids Skov og Muld,
her, hvor Kæmpeslægter sover
iblandt Højes Smuld,
her en Mærkesten vi satte
for det unge Kuld,
som i Tidens Løb vil fatte:
Stenen er af Guld!
Som i Tidens Løb vil fatte:
Stenen er af lodigt Guld!

Kundskabs Træ saa ofte grønnes
bedst paa mager Jord,
som med Kærneslægt tidt lønnes
mangen fattig Mo'r;
men skal noget fremad bæres,
maa der Kræfter til;
uden Viljekraft ej læres
hvad vi kan og vil.
Uden Viljekraft ej læres,
hvad vi kan og hvad vi vil.

Gud velsigne disse Sale
og spred Lyset frem,
Lys i Tegn og Lys i Tale,
til de unges Hjem;
lad dem Kundskab faa i Eje,
saa de ret forstaar,
at man alle Livets Veje
høster, som man saar.
At man alle Livets Veje
altid høster, som man saar.

Gid da Stenen, som vi satte
i det gule Sand,

hjælper til, at alle skatte
 højt vor Haandværksstand!
 Vore Drenge de skal lære,
 at Tilfredshed bor,
 naar man virke kan med Ære
 overalt paa Jord!
 Naar man virke kan med Ære
 paa den hele vide Jord!

T.

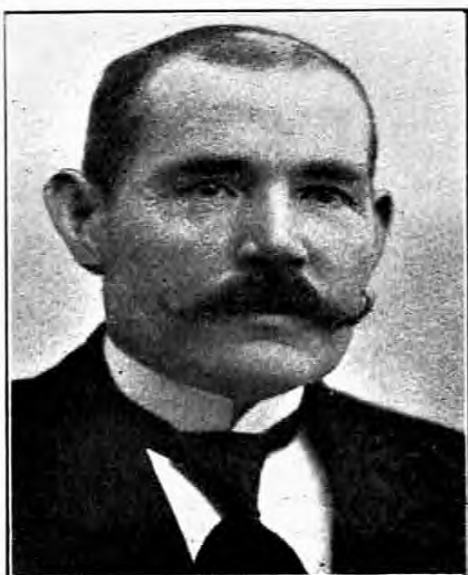
TEKNISK SKOLE I TORVEGADE. 1905—33.

Aaret 1904—05 blev af indgribende Betydning for Skolen. Den nye Bygning opførtes og gav Plads for ny Udvikling. — Teknisk Skole, der hidtil havde sorteret under Haandværker- og Industriforeningen, blev en selvejende Institution med en selvstændig Bestyrelse. Denne bestod af 7 Medlemmer, hvoraf 3 valgtes af Haandværker- og Industriforeningen, 2 af „Foreningen til Støtte for Teknisk Skole“, 1 af Esbjerg Byraad og 1 af Ribe Amts Skoleraad, forsaa vidt der ydedes et aarligt Tilskud til Skolen. Den første Bestyrelse bestod af: Papirhandler Tobiesen (Form.), Fabrikant Lehde B. Jensen, Skomager S. J. Meinertz, Malermester Niels Hansen, Snedkermester Kr. Bruhn, Realskolebestyrer O. Rübner-Petersen og Redaktør J. P. Sundbo.

De nye Lokaler havde skabt en god og praktisk Ramme for Undervisningens Tilrettelæggelse, og der fulgte en Række gode Arbejdsaar, i hvilke der blev gennemført en ny og fyldigere Undervisningsplan, der tog Sigte paa en yderligere Specialisering af Undervisningen, ved saa vidt muligt at samle Eleverne i Klasser efter deres Fag.

Forstander Jørgen Hansen, der nu havde faaet Plads til at kunne føre sin Kongstanke, en Malerdagsskole igennem, fik allerede begyndt dermed i 1905—06, og plejede „Barnet“ med en rørende Kærlighed.

I 1908 ansattes Snedker N. C. Nielsen som Pedel ved Skolen, hvilken Gerning han fremdeles



Pedel
N. C. Nielsen

sammen med sin Hustru var retager med megen Omhu.

I de følgende Aar maatte man stadig udvide Undervisningen. Elevantallet steg, og nye Fag kom til. Det var her som i andre Forhold i Esbjerg vanskeligt at følge med i Byens stærke Udvikling.

Den almindelige Plan for Skolens Undervisning var: Frihaandstegning 2 Aftener,

Geometri 2 Aftener og almindelige Skolefag 1 Aften om Ugen i det første Aar. Projektionstegning samt Dansk og Regning det andet Aar, og endelig Fagtegnings de to sidste Aar. Desuden blev der holdt enkelte Foredrag for Eleverne.

Denne udvidede Undervisning kostede Skolen mange Penge. I 1906 indsendte Bestyrelsen Ansøgning til Ministeriet om et ekstraordinært Statstilskud, som var nødvendigt for Skolens fortsatte Drift. Paa Tillægsbevillingsloven blev der bevilget et særligt Tilskud paa 6300 Kr. Dette Beløb bidrog til, at Skolen kunde fortsætte Undervisningen efter samme Plan som hidtil.

Teknisk Provinsskoleforening afholdt i 1907 en Udstilling af Elevarbejder i Aarhus. Der var inden for Esbjerg tekniske Skoles Ledelse stor Interesse for denne Udstilling, og for første Gang deltog man i et saadant Skolemøde. Det var naturligvis Tegning, der særlig blev omtalt ved dette Møde, men Skolens Formand, Papirhandler Tobiesen, havde ved Mødet faaet sin Tanke om den almindennende Undervisnings Betydning yderligere underbygget. Allerede Aaret efter i et Bestyrelsesmøde den 2. September fremsatte han Forslag til en Plan, hvorefter den almindennende Undervisning skulde oprettes som en

Afdeling sideordnet med Tegneundervisningen. Heri blev han støttet bl. a. af Redaktør J. P. Sundbo. Nuværende Bibliotekskonsulent *Jørgen Banke* blev Leder af denne Undervisning, som i de følgende Aar i betydelig Grad prægede Arbejdet i Esbjerg tekniske Skole.

Da der stadig meldte sig flere og flere Elever (1908—09 var der 269 Elever), kneb det med at skaffe Plads. I et Bestyrelsesmøde den 14. September 1909 drøftedes, hvorvidt man skulde gaa over til at undervise 3 forkortede Timer pr. Aften for paa denne Maade bedre at kunne skaffe Plads, og man enedes om at indføre denne Ordning for Forberedelsesklasserne. Desuden var man for flere Fags Vedkommende inde paa den Tanke, at der maatte kunne indføres delvis Dagundervisning. Man vilde derved dels aflaste Skolen om Aftenen, dels opnaa bedre Resultater i Undervisningen. Ud over Malerskolen lykkedes det imidlertid ikke at føre nogen Dagundervisning igennem.

Inden for Bestyrelsen var man interesseret i at tilrettelægge Undervisningen paa bedste Maade. Foruden den almindelige Fagundervisning, tog man sig ogsaa af den almendannende Undervisning. Der blev saaledes den 19. August 1912 i et Bestyrelsesmøde nedsat et Foredragsudvalg bestaaende af Formanden, nuværende Borgmester M. Mortensen, Fabrikant H. Olsen og Forstanderen. Dette Udvalg tilrettelagde en Række Foredrag. I en udførlig skrevet Ansøgning til Ministeriet om et Beløb til Afholdelse af Foredrag, redegjorde Bestyrelsen for, hvorledes disse Foredrag, der skulde være af vækkende og oplysende Karakter, agtedes indført som et fast Led i Undervisningen. Endvidere bemærkedes det udtrykkeligt, at alle Foredragene vilde blive udarbejdede og tilrettelagte med særligt Hensyn til det Standpunkt, hvorpaa Eleverne antages at staa — altsaa uden Græsk og Latin.

Denne for Undervisningen saa gode Udvikling

blev ved Verdenskrigens Udbrud standset og først fortsat efter Krigen.

Forholdene i Krigsaarene var i mere end en Henseende vanskelige for den tekniske Skole. Der blev indskrænket her og der. Af Hensyn til Besparelse paa Lys og Brændsel afsluttede man Undervisningen før Tiden, i 1917 endog en hel Maaned tidligere. Der blev ogsaa gjort Forsøg paa at lægge en Del af Timerne om Eftermiddagen, men af Mangel paa Tilslutning blev dette opgivet. Paa Skolen blev der udelukkende fyret med Tørv, der var saa vaade, at Vandet drev ud af Kakkellovnene. (Klasseværelse Nr. 13 benyttedes til Tørvelager).

Om Vinteren var der i flere Perioder Dagundervisning for Arbejdsløse, og i Sommermaanederne var alle Klasseværelser optaget af Husvilde. En Sommer var der saaledes ca. 40 Børn. Hver Familie fik overladt et Klasseværelse, hvor der blev indlagt Gas. Naturligvis saa det forfærdeligt ud, naar Skolen om Efteraaret skulde begynde Undervisningen. Kommunen, der i Husleje havde ydet 18 Kr. om Maaneden pr. Klasseværelse, betalte Omkostningerne ved Skolens Istandsættelse.

Det var dog i disse Aar, at man første Gang indbød til Teknisk Skolemøde her i Byen. Den 22. April 1916 afholdtes paa Teknisk Skole et Møde med Deltagere fra de fleste Skoler i Ribe Amt. Det var Lederne af de tekniske Skoler i Varde og Esbjerg, som havde indbudt til Mødet. Forstander W. Marke, Varde, og Ingeniør, cand. polyt. A. L. Vanggaard, København, talte, og derefter var der Diskussion.

Da Krigen var sluttet, begyndte man straks paa at arbejde hen til at komme ind under normale Forhold igen i Teknisk Skole. Der blev sørget for, at man fik Tilladelse til at afbenytte nogle Lokaler i Kommuneskolen, da Elevtallet yderligere var steget, fra 253 i 1917—18 til 316 i 1918—19. I et Bestyrelsesmøde den 1. April 1919 blev hele Undervisningen

drøftet, og man enedes om at søge fremskaffet en Haandbogsamling til Brug ved Undervisningen i de almindelige Skolefag. Ligeledes blev der nedsat et Udvalg, der skulde undersøge Mulighederne for Oprettelsen af særlige Afdelinger eller Klasser i Skolen. Til Medlemmer af dette Udvalg valgtes H. Olsen, M. Mortensen og Formanden. Der ved indledes den stærke Udvikling, der i de kommende Aar fandt Sted inden for Esbjerg tekniske Skole.



Skomagemester
S. I. Meinertz

1919 valgtes Skomagemester S. I. Meinertz til Formand for Skolens Bestyrelse og beklædte denne Stilling til 1922, da Skolens nuværende Formand, Maskinfabrikant Holger Olsen, valgtes.

Den 1. April 1920 blev Arkitekt J. C. B. Øhlenschläger ansat som Forstander. Forstander Øhlenschläger, der siden 1909 havde været ansat som Lærer ved Skolen, var saaledes godt kendt med Forholdene, og hans Ledelse blev en naturlig Fortsættelse af Forøgængereis, idet han altid har ladet Lærerne arbejde i Frihed under personligt Ansvar. Perioden efter 1920 blev en stærk Udviklings Tid. Den af Tekniken fremtvungne nødvendige Specialisering af Værkstedsarbejdet førte med sig, at der i Skolens Undervisning maatte Forandring og Fornyelse til.

DEN FAGLIGE UNDERVISNING I DEN TEKNISKE SKOLE.

Den Skole, der mangler Evnen til at forny sig, vil før eller senere sygne hen og blive betydningsløs; men den Fornyelse, der skal komme, maa ikke være kunstig, den skal fødes af Livet selv. — Fagklasserne blev den tekniske Skoles Fornyelse paa det faglige Felt og var en naturlig Følge af de stedse stigende Krav til Haandværkernes Dygtiggørelse paa specielle Omraader.

Ved Esbjerg tekniske Skole oprettedes saaledes en særlig Klasse for Gartnere, en Klasse med Værksted for Elektrikere og et Kursus for Tapetserere. Maskinistskolen blev paabegyndt, Automobilmekanikere fik deres egen Klasse, der oprettedes Kursus for Kedelpassere og Barberfagskolen fik man i Gang. Hos Bogtrykker Rosendahl bliver der givet Fagundervisning for Typografer, og hos Blikkenslagermester E. Köhler for Blikkenslagere. Fagklasser for Skræddere og Slagtere oprettedes.

For at skaffe Plads til Eleverne, hvis Antal var i stadig Stigning, blev det nødvendigt at søge Tilladelse til at afbenytte Lokaler i Kommuneskolen. I den første Tid benyttedes Østre Skole, men fra 1921 flyttedes hele den forberedende Undervisning samt enkelte Fagklasser til Skolen i Stormgade under Ledelse



Overlærer
L. Foss

af Kommunalærer *L. Foss*, der ansattes som Inspektør, og som paa en samvittighedsfuld Maade passede „Fis-
lialen“. Foss virkede som Inspektør indtil 1928, da
han ved sin Udnævnelse til Overlærer i Holstebro
 afløstes af Litograf *H. Henriksen*.

MALERDAGSKOLEN.

Malerdagskolen oprettedes i 1905 af Forstander,
Malermester Jørgen Hansen, der til at begynde med
ganske gratis underviste, hvem der havde Lyst til at
være med. Paa denne Maade blev Malerdagskolen
i Esbjerg paabegyndt. Han ledede den igennem
mange og vanskelige Aar, indtil han i 1920 trak sig
tilbage fra Forstandergerningen. Igennem adskillige
Aar derefter vedblev han dog at være Lærer ved Af-
tenskolen.

Efter ham overtog Malermester Just Hansen og
Kunstmaler Niels Holbak Undervisningen i Maler-
skolen. Der har været stigende Tilgang af Elever til
denne Skoleafdeling — i de senere Aar har der været
omkring 20 Elever i Malerskolen — og Undervisnin-
gen har naturligt formet sig som Supplement til Me-
sterlæren. De senere Aars Udvikling har medført,
at „Dekoration“ er trængt noget tilbage til Fordel for
det mere haandværksmæssige: Farveafstemning, Ma-
teriallære, Aaring og Mar-
moring, Stregtrækning o.
s. v. Efter Udtalelser, der
er faldet fra Fagfolk, bl. a.
Konsulent Jens Møller Jen-
sen, maa det siges, at der er
arbejdet med Lyst og Inter-
esse hen mod Maalet: en al-
mindelig Højnelse af Faget.

Naar man ser det Arbej-
de, Skolens Elever har ud-
ført i Skolen, vidner det om,
at ogsaa det smagsmæssige



*Malermester
Just Hansen*

Ingeniør
K. Amby



holdes for Øje. Esbjerg Malermesterforening har Tilsyn med Skolen. Skolens nuværende Leder er Malermester Just Hansen.

INSTALLATØR- SKOLEN.

Allerede i Oktober 1916 var Tanken fremme angaaende Oprettelse af et Forsøgsværksted for Elektroteknik.

Først i 1921 lykkedes det imidlertid Skolen under Overmontør K. Hyllesteds energiske Arbejde og ved Hjælp af Elektricitetsværket, Mestre, Svende, Lærlinge, indenbys og udenbys Firmaer at etablere et Forsøgsværksted for Elektroteknik. Værkstedet var saa komplet monteret, at Ministeriet for offentlige Arbejder godkendte Apparater og Maskiner som værende tilstrækkelig til Uddannelse af Elektroinstallatører. I 1923 uddannedes første Hold, idet Skolen da var blevet berettiget til at afholde den kommunale Elektroinstallatørprøve. Byraadet har valgt Kabelmester Ivan Pedersen til Medlem af Eksamenskommissionen og Installatør Fr. Leervad som Suppleant.

I de forløbne Aar har Skolen dimitteret 69 Elever. Lederne af dette Kursus har fra 1923 været Overmontør K. Hyllested, fra 1926 Ingeniør cand. polyt. E. M. Johnsen og fra 1932 Ingeniør cand. polyt. K. Amby.

ESBJERG MASKINISTSKOLE.

I Efteraaret 1912 opfordrede nogle unge Maskinarbejdere Maskinmester G. Schmeltzer til at forberede dem til Maskinpasserprøven, idet de tilsigtede senere at læse videre til den almindelige Maskinisteksamen, saafremt de opnaaede tilfredsstillende Resultater. I

Oktober s. A. paabegyndtes et saadant Kursus, og her med var det første Skridt taget til Oprettelse af den Institution, som nu hedder Esbjerg Maskinist-skole.

Indtil Aaret 1920 blev disse Kursus for Maskinpassere — og senere ogsaa for Motorpassere — drevet som en privat Forretning, der boede til Leje hos Esbjerg tekniske Skole. Nævn-



Maskinmester
G. Schmeltzer

te Aar overtog Skolen Kursuset, som derefter blev ledet af Maskinmester A. Sparre Petersen, indtil han i Efteraaret 1924 flyttede fra Esbjerg, hvorefter Maskinmester Schmeltzer atter tiltraadte som Leder af et i 1922 oprettet Forberedelseskursus til den alm. Maskinisteksamen, medens Kursuset for Maskin- og Motorpassere blev henlagt under Teknisk Skoles Forstander.

Det første Hold Maskinister dimitteredes i December 1924 til Eksamen i København, og da Kursuset derefter med et godt Resultat forberedte og indstillede Hold hvert andet Aar, blev det efterhaanden klart, at der her i Esbjerg maatte være Betingelser for Drift af en godkendt Maskinist-skole. Paa derom indgiven Ansøgning blev i Februar 1930 Esbjerg tekniske Skoles Maskinistkursus godkendt under Navnet: *Esbjerg Maskinist-skole*, og blev dermed stillet paa lige Fod med Landets øvrige Skoler af samme Art. Skolen har nu faaet tilstaaet Eksamensret, og der holdes første Gang Eksamen i Aar.

Der er fra Skolen i Aarenes Løb indstillet 143 Eksaminander til Maskin- og Motorpasserprøven og 69 Eksaminander til den almindelige Maskinisteksamen.

Esbjerg Maskinist-skole er en selvstændig Institu-

tion med egen Bestyrelse, der for Tiden bestaar af Fabrikant H. Olsen (Formand), Maskinfabrikant Carl B. Hoffmann og Snedkermester N. Nielsen (Kasserer). Tilsynet med Skolen føres af Direktøren for Maskinistundervisningen, Ingeniør Poul Em. Holm.

FAGUNDERVISNING FOR BARBERLÆRLINGE.

Faglig Undervisning for Barberlærlinge blev forsøgt i Vinterhalvaaret 1905—06, idet Barbermester S. U. Bauer fik samlet Barberlærlingene til en Aftens Undervisning om Ugen. Eleverne skulde selv sørge for Modeller.

Som Lærere virkede foruden Barbermester Bauer tillige Barbermester E. Lenschow, men Undervisningen varede kun denne Vinter. Først 6 Aar efter blev Spørgsmaalet atter taget op, idet Barbermester Axel Christensen igennem Barbermesterforeningen fik bragt nyt Liv i Barberundervisningen, som begyndte Oktober 1912 med en Aftens Undervisning om Ugen; denne fandt Sted paa Barbersalonerne hos Barbermestrene Axel Christensen, A. Hansen, Johler og E. Lenschow.

Saaledes fortsatte Barberfagskolen indtil 1918, da

Barbermesterforeningen ansøgte Esbjerg tekniske Skole om at overtage Undervisningen, hvilket ogsaa skete. I tre Aar fandt Barberundervisningen Sted paa Skolen; men paa Grund af den stadig stigende Tilgang af Lærlinge til de forskellige

Haandværksfag, maatte man, for at skaffe Plads til disse, flytte Barberundervisningen ud i Byen igen, hvor



*Barbermester
Axel Christensen*

Skolen lejede Lokaler hos Barbermestrene K. Abrahamson og P. M. Nicolaisen. Efter Esbjerg tekniske Skoles Udvidelse i 1928 fik Barbererne atter Husrum paa Skolen, hvor der blev indrettet Lokale til dem.

Den samlede Barberundervisning strækker sig over 4 Aftener ugentlig, for Frisørinder 2 Aftener. For Barberlærlingenes Vedkommende er der Undervisning i Dansk og Regning; denne finder Sted om Dagen fra Kl. 8—10 Formiddag een Dag om Ugen.

Fagklassen ledes af Barbermester Axel Christensen.

GARTNERFAGKLASSEN.

I September Maaned 1920 rettede Esbjerg Gartnerforening en Henvendelse til Teknisk Skoles Bestyrelse angaaende Oprettelse af en særlig Gartnerklasse, saafremt der kunde blive et tilstrækkeligt Antal Elever. Der blev fra Skolens Side vist Imødekommenhed over for Sagen, og da der meldte sig 18 Elever, var Klassen sikret, saa der kunde tages fat ved Skoleaarets Begyndelse samme Aar.

Der blev undervist i forberedende Tegning, Fagtegnung og Havedyrkningslære samt de almindelige Skolefag. Desuden blev der holdt en Del Foredrag i Vinterens Løb. I de følgende Aar fulgte man i det hele og store samme Plan og naaede derved gode Resultater. Af Hensyn til en Del ældre Elever gik man noget mere over til at følge Gartnerforeningens normerede Plan. Undervisningen er foregaaet paa Teknisk Skole med Undtagelse af et Par Aar, hvor den fandt Sted paa Kommuneskolen i Stormgade.

Undervisningens Maal



Assistent
Axel Henriksen

har været at hjælpe Eleverne til god og nyttig Viden om Gartnerfaget i Almindelighed. Desuden har man, foruden Undervisningen i de almindelige Skolefag, taget Sigte paa at vække Lysten og Kærligheden til Faget; thi ikke blot den faglige, men ogsaa den menneskelige Udvikling har man haft for Øje.

Gartnerklassen har gennem Aarene været ledet af Assistent Axel Henriksen, og et Undervisningsudvalg fører Tilsyn.

I Tidens Løb har man til Klassen faaet erhvervet sig en betydelig Samling af Undervisningsmateriale.

DE ALMINDELIGE SKOLEFAG I DEN TEKNISKE SKOLE.

Ved Siden af de Forandringer, den faglige Undervisning er undergaaet, har de ændrede Former for hele Haandværkerlivets Vilkaar ganske naturligt ogsaa stillet Krav om Fornyelse paa det almindelige Omraade. — „I de gode gamle Dage“ kom en Dreng som Regel i Lære ved det Fag, han havde Lyst til og Interesse for, hvilket gav ham en lystbetonet Indstilling over for det Arbejde, han skulde udføre. Den Tid er forbi. Nu hedder det: „Bare han kan komme til noget“. Lysten maa saa komme i anden Række. Selve Mennesket er det samme, men dets Forhold til Arbejdet bliver et ganske andet. Her er det, at Skolen i mange Tilfælde maa hjælpe til at give Lærlingen den Arbejdsglæde og Kærlighed til Faget, som han forhen var i Besiddelse af, fordi Faget var hans eget Valg. Lærlingene trænger til at faa Øjnene op for, at ethvert Fag har sine skjulte Hemmeligheder, der er Fagets Charme. Men ikke blot indadtil, ogsaa ud til den store Verden skal „Døren lukkes op“ for de unge i vore Dage. Desuden har Samfundsudviklingen med den for mange Haandværkere forøgede Deltagelse i det offentlige Liv stillet nye Krav til de almindelige Skolefags Stilling i den tekniske Skole. Den, der ikke kan skrive og regne for sig, vil altid have vanskeligt ved at komme frem, baade inden for sit Fag og hvis Talen er om at ville gaa andre og nye Veje.

En praktisk, faglig, samfundsmæssig og personlig Tilrettelæggelse af de almindelige Skolefag samt vækkende og oplysende Foredrag, Studiekredse m. m.



*Inspektør
H. Henriksen*

blev Fornyelsen paa dette Omraade i den tekniske Skole. — Indenfor Haandværket er opstaaet forøget Forstaaelse af, hvad det betyder for de unge, at de faar lært noget af det, de senere faar Brug for ude i Livet, ud over de rent faglige Kundskaber.

Ved Esbjerg tekniske Skole har man i de sidste Aar saa vidt muligt udvidet

den allerede paabegyndte Undervisning i disse Fag. Foruden i Dansk, Regning og Bogføring gives der Undervisning i Samfunds- og Sundhedslære samt Øvelser i Brug af Haandbøger. Tillige afholdes der hvert Aar en Række Foredrag om faglige og almen- dannende Emner. Skolens Ledelse og Lærere er stadig optaget af, hvad der i det hele paa dette Omraade kan gøres for at forbedre Undervisningen, men Pladsforholdene — indtil Skolen faar en Sal m. m. — tillader ikke i Øjeblikket at føre disse Tanker videre.

SKOLENS UDVIDELSE.

I Foraaret 1916 overlod Bestyrelsen Skolens Forstander og Arkitekt *H. C. Clausen* at udarbejde Tegningen til en Udvidelse, indeholdende 4 almindelige Klasser, 2 Klasser for Malere og 1 Sal.

Udvidelsen blev kalkuleret til 72.000 Kr.; men kunde ikke gennemføres, da Byraadet ikke mente at kunne give det nødvendige Tilskud paa dette Tidspunkt.

I 1921 indkøbte Skolen et Grundstykke Nord for Skolen med Udvidelse for Øje. I 1925 toges atter fat med Projekteringen, hvorunder det viste sig nødvendigt at købe Grunde Syd og Øst for Skolen, hvilket lykkedes ved Esbjerg Haandværker- og Industriforenings Hjælp.

Da Ministeriets Cirkulære af 1. December 1925 angaaende Nødhjælpsarbejder m. v. udsendtes, forsøgte Skolens Bestyrelse derigennem at skaffe Penge til Udvidelsen, og Byraadet bevilgede 100.000 Kr. paa Betingelse af, at disse Penge kunde faas i Henhold til nævnte Cirkulære. Denne Gang var Udvidelsen vokset til 15 Klasser og en Sal m. v. og var kalkuleret til 300.000 Kr.

Imidlertid viste det sig, at det i Mellemtiden nedsatte C. Nævn var imod Bevillingen, hvorfor Andragendet toges tilbage af Hensyn til Byraadets Bevilling. Herefter udarbejdedes et nyt Projekt, der gik ud paa at opføre Udvidelsen i to Tempi og først bebygge Grunden til Torvegade med 9 Klasser; dette Projekt blev gennemført og kostede ca. 100.000 Kr.

Esbjerg Kommunes Tilskud var 33.200 Kr., Staten ydede 2. Prioritet med 33.200 Kr., Esbjerg Haand-



Skolen efter Udvidelsen 1928



*Interiør
fra Skolen*

værker og Industriforening ydede en 3. Prioritet (rentefri) paa 10.875 Kr., hvorefter 1. Prioritet i Varde Sparekasse voksede med 33.200 Kr. til 56.200 Kr.

Byggeudvalget bestod af Formanden, Maskinfabrikant H. Olsen, Murermester J. Hansen, Murer E. Granstrøm.

Forstanderen udførte Tegnearbejderne.

Lokalerne, der rummer alle moderne Bekvemmeligheder, blev taget i Brug 1. Oktober 1928 ved en lille Højtidelighed, hvor Formanden, Fabrikant Olsen, talte, og hvor Fabrikant Christoffersens Sang fra Skolens Indvielse i 1905 blev sunget. Skolen, der nu havde 21 gode Klasseværelser, besøgte i dette Aar af 385 Elever.

Hele den tekniske Aftenskoleundervisning blev atter samlet i samme Bygning; men i Løbet af et Par Aar var hvert eneste Rum optaget, og nu er endog Lærerværelset taget i Brug til Undervisningslokale. Derfor vil det sikkert ikke vare ret længe, inden man atter staar over for en Udvidelse.

I de sidste Aar har Skolen haft Besøg fra adskillige tekniske Skoler i Syd og Vestjylland. Elever, Lærere og Bestyrelsesmedlemmer har dels beset Ud-



stillingen af Elevarbejder, dels overværet Undervisningen og drøftet Skolespørgsmaal med Forstander og Lærere. Disse Besøg i Forbindelse med Forstanderens Deltagelse i flere Afslutningsmøder har bidraget til, at der er kommet et udmærket Samarbejde i Stand mellem disse Skoler og Esbjerg tekniske Skole.

For første Gang afholdtes i Aar Svendeproe under Fællesrepræsentationens Ledelse. Der blev ved denne Lejlighed afholdt en Festlighed for de 24 nye Svende, der havde aflagt Svendeproe. I Skoleaaret 1932—33 har Skolen haft 427 Elever, der er det højeste Antal i dens Historie, og 44 Lærere har besørget Undervisningen.

Ved Skolens aarlige Afslutning deltager i stigende Grad Elever, Forældre og Mestre, og naar Skolen forhaabentlig faar sin Mødesal, vil der være tilvejebragt gode Betingelser for en yderligere Grundfæstelse af det for Skolen saare nødvendige Samarbejde mellem Skole, Hjem og Værksted.

UDTALELSER AF FORMÆND, FORSTANDERE, LÆRERE OG ELEVER.

Maskinfabrikant Ludvig Christoffersen:

En stormfuld Snevejrsmorgen i Februar opsøgte Hr. Toftdahl Møller mig her i Roskilde, for at søge lidt Oplysninger om, hvornaar og hvorledes den tekniske Skole i Esbjerg og dens Undervisning begyndte.

Vi talte sammen om Spørgsmaalet, og jeg rodede ikke blot min gamle Hjernes Pulterkammer igennem, men ogsaa gamle Papirer maatte frem af Skufferne. Alt skulde ses efter; thi Toftdahl Møller nøjedes ikke med Aarstal alene, Maaned og helst Dato skulde ogsaa med, og jeg gav, saa vidt jeg kunde finde, de Oplysninger, jeg formaaede — om end sparsomme.

Den 1. Februar 1883 kom jeg til Esbjerg som Værkfører paa min gamle Lærerkammerat N. J. Poulsens Maskinfabrik, og her fik jeg med adskillige unge Mennesker at gøre. Jeg har altid anset det som en Hovedopgave for et Samfund, at der bliver gjort noget for Ungdommens Dygtiggørelse, baade paa det faglige og almindennende Omraade; thi som Borger og Menneske skal Livet leves.

Jeg var ikke og er ikke overbelastet med tekniske Kundskaber, men jeg havde Lyst til og Interesse for Ungdommens Sag, i dette Tilfælde Haandværkerdommen, og tillige havde jeg dengang Lykke og Evne til at kunne faa de unge i Tale og lære fra mig, hvilket jo ofte kniber for mange, selv om de sidder inde med omfattende tekniske Kundskaber. Det er alligevel, naar alt kommer til alt, de gode, naturlige, menneskelige Egenskaber, der over for unge Mennesker



Maskinfabrikant
Ludvig
Christoffersen

rækker længst. Alt i Esbjerg var dengang i Opvækst. Teknisk Skole fandtes ikke. Jeg talte med Lærlingene i Fabrikken om den Betydning, det vilde have for dem at faa lidt teoretisk Undervisning, og den 4. Oktober inviterede jeg dem ind til mig i mit Hjem, hvor vi

enedes om at tage fat straks næste Aften, ganske som Festskriftet omtaler det. Der blev 7 Elever. Undervisningen begyndte og gik med Liv, Lyst og godt Humør til sent paa Aftenen, først een, senere to Aftener om Ugen. I 7 Aar underviste jeg hjemme, indtil Teknisk Skole i Englandsgade blev bygget, saa fortsatte jeg som Lærer der indtil 1900, da Holger Olsen, der var Elev i mit første Hold, blev min Afløser som Lærer i Maskinklassen.

Med stor Interesse har jeg fulgt med i det Arbejde, Toftdahl Møller har gjort for at faa samlet Materiale til et Festskrift om Esbjerg tekniske Skole gennem de 50 Aar. Med en nænsom Hensynsfuldhed har han nu og da henvendt sig til mig for at faa det hele i Orden paa bedste Maade. Jeg har nu gennemgaaet det skrevne og beundrer ham for det Arbejde, han her har udført med Akkuratess og Omhu. Jeg forstaar og føler, at der ligger en stor Kærlighed bag dette Arbejde, og glæder mig over, at Skolens Historie lige fra første Færd er taget saa smukt med. Det

er mig altid en Glæde at høre om Esbjerg, hvor jeg havde mit Hjem i 48 Aar. Ved Interesse og Arbejde er den unge By ved Vesterhavet skabt.

Min hjerteligste Lykønskning paa 50=Aarsdagen til Esbjerg tekniske Skole.

Roskilde, i Oktober 1933.

Ludvig Christoffersen.

Bogbinder Th. Jeiling:

Jeg fylder i Dag 94 Aar. Det er et langt Liv, jeg har levet. I Esbjerg har jeg været siden 1876, og der er sket meget i Byen igennem disse Aar. — Jeg er født i Stockholm, hvor jeg lærte Bogbinderfaget. Vi arbejdede fra Kl. 6 Morgen til 8—9 Aften og maatte ikke sjældent derefter hjælpe Fru Anderson (Mesters Hustru) med Arbejde i Huset. I Esbjerg blev jeg den første Boghandler og Bogbinder og havde Forretning paa Hjørnet af Kongens- og Kirkegade. Da Teknisk Skole kom i Gang, købte Eleverne Materiale hos mig. Senere blev Materialet leveret direkte til Skolen, hvor det, i Reglen af Pedellen, solgtes videre til Eleverne.

Det var trange Tider for Teknisk Skole dengang. Vi vilde gerne have en egen Bygning, men den vilde koste mange Penge. Penge havde vi ingen af, og Penge skulde vi bruge. Saa afholdt vi Bazar nogle Gange, og der blev tillige paa anden Maade samlet ind til Skolen. Endelig kunde vi saa bygge, og i 1890 blev Esbjergs første tekniske Skole indviet. Det var Skolen i Englandsgade. Jeg var blevet Formand for Haandværkerforeningen dette Aar og var derfor med til at aabne Skolen. — Formanden



*Bogbinder
Th. Jeiling*

for Haandværkerforeningen havde Ledelsen af Skolen. Bestyrelsen henstillede til mig at gaa hen paa Skolen om Aftenen, naar der var Undervisning; thi det vakte ligesom større Respekt hos Eleverne, naar Formanden engang imellem viste sig. — Det var dengang; disse Tider er forbi; nu er der anderledes gode Forhold at arbejde under i Teknisk Skole. Jeg vil ønske alt godt for Teknisk Skole i Esbjerg og for den Haandværkerungdom, som Skolen skal uddanne. Tak for svundne Dage og min bedste Hilsen til Fremtiden.

Esbjerg, den 1. Oktober 1933.

Th. Jeiling.

Arkitekt H. Peters:

Da man har bedt mig om at skrive et Par Ord vedrørende mit Forhold til Teknisk Skole i Esbjerg, og det kun er saa kort en Periode, jeg har haft Tilknnytning til Skolen her, maa det nærmest blive en Forklaring af mit eget Forhold til Teknisk Skole.

Min Interesse for Skolen og dens Betydning blev allerede vakt hos mig som Barn ved min Fader, der var Tømrermester i Ribe, idet han forklarede mig, hvorledes han som Mester havde følt Manglen ved ikke at have gennemgaaet nogen Teknisk Skole i hans Læretid. Dette blev Anledning til, at jeg allerede som 10-aarig søgte og fik Tilladelse til at deltage i Undervisning i Tegning i Haandværkerforeningens tekniske Søndagsskole, hvor der undervistes Søndag Eftermiddag fra 2—4.

Da jeg havde udlært i Tømrerhaandværket og aflagt Svendep prøve, kom jeg straks til Provinsen Hannover (paa Buxtehuse reorganiserede Teknikum), hvor jeg tog min Afgangseksamen i 1884 efter 3 Aars Ophold. Herefter kom jeg tilbage til Ribe for i en Periode bl. a. at være Lærer for Eleverne paa Teknisk Skole, der nu var blevet udvidet til at omfatte Aftenundervisning.

I 1888 kom jeg til Esbjerg, og da jeg i 1891 blev

valgt som Formand for Haandværkerforeningen, overtog jeg samtidig hermed Ledelsen af Teknisk Skole indtil 1894. I den Periode fik vi bl. a. Tilladelse til Aflæggelse af frivillige Svendepøver, idet Politimesteren fra Varde, hvorunder vi dengang hørte, paatog sig at være Formand for Kommissionen. Tegningerne til Svendepøverne skulde ud-



Arkitekt
H. Peters

føres paa Teknisk Skole, og hvis en Lærling ikke havde bestaaet i Tegning, var han afskaaret fra at aflægge haandværksmæssig Prøve. De faa Fester og Møder, der blev holdt for Eleverne, afholdtes i Pavillonen, som tilhørte Haandværkerforeningen og laa, hvor Teknisk Skole nu ligger. Her i Esbjerg var ganske andre Forhold dengang end nu. Esbjerg var jo en mindre Landsby under Jerne Sogn, og vi maatte selv søge at arbejde os frem.

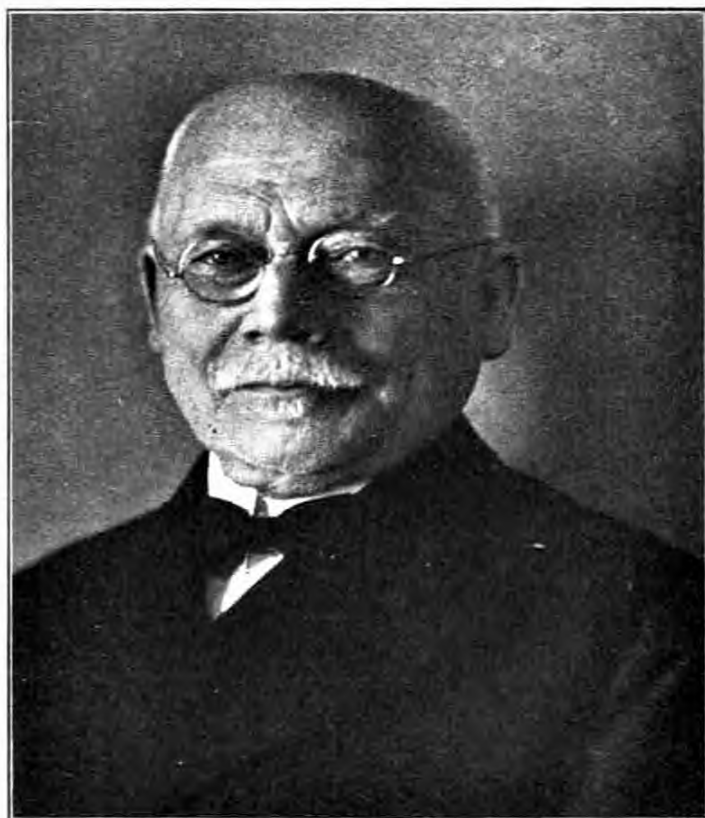
Mit personlige Syn har altid været, at det tekniske og praktiske, samt det kulturelle og aandelige bør følges ad i Teknisk Skoles Undervisning, for at denne skal kunne være helgjort. Jeg saa med Glæde, da Teknologisk Institut i København blev oprettet, men var der maaske ikke Mulighed for, og jeg tror, det vilde være holdbart, om der i de større Provinsbyer paa en eller anden Maade kunde oprettes, om just ikke Afdelinger deraf, saa dog lignende Skoler.

Oktober 1933.

H. Peters.

Papirhandler Chr. Tobiesen:

I Anledning af Teknisk Skoles 50-Aars Jubilæum har man ønsket, at jeg skulde fremsætte en Udtalelse. Der er ikke ytret noget Ønske om, hvad jeg skulde udtale mig om. Jeg vil derfor fortælle nogle spred-



Papirhandler
Chr. Tobiesen

te Bemærknin-
ger om, hvad
der særlig fyl-
der mig vedrø-
rende Teknisk
Skole.

For hvad
man kalder en
Menneskealder
siden blev jeg
valgt til at ind-
træde i Skolens
Bestyrelse, og
nogle Aar sene-
re blev jeg Be-
styrelsens For-
mand (1901—
19). Naar jeg,

og med Glæde, modtog dette Hverv, var det, fordi
jeg den Gang var i Besiddelse af tilstækkelig Naivitet
til at tro, at jeg kunde udrette noget for Udvikling og
Fornyelse af Skolens Virksomhed. Jeg troede f. Eks.,
at det vilde være muligt for visse Fags Vedkommende
at faa indført delvis Dagundervisning. Dette lykke-
des kun for Malerfagets Vedkommende. De almin-
delige Skolefags rigtige Tilrettelæggelse paa en per-
sonlig, levende og fri Maade har altid været min
Grundtanke i Skolens Arbejde, og jeg troede, vi kun-
de have faaet noget indført i den Retning.

Endelig troede jeg stærkt paa, at der kunde ind-
føres en almindannende Undervisning, hvilket heller
ikke lykkedes, skønt jeg her havde en saa fortrinlig
Allieret som nuværende Bibliotekskonsulent Jørgen
Banke.

Da jeg indsaa, hvor lidt jeg kunde naa, slog jeg
mig tiltaals med, saa godt jeg kunde, at støtte For-
stander Jørgen Hansen i hans Gerning. Dette sidste
havde jeg megen Glæde af.

Skulde jeg nu i Anledning af Skolens 50=Aars Fødselsdag udtale noget Ønske for den, saa skal det være, at den Generation, der snart skal tage Styret, maa have Mod og Kræfter til at lægge Undervisningen saaledes an, at den passer for det Liv, der skal leves i Nutid og nærmeste Fremtid af Haandværker=ungdommen, at der ikke fortsættes med det gamle, blot fordi man gjorde saadan før. Der skal Mod til, det ved jeg; thi der er stærke Kræfter, der ikke alene har villet hæmme disse Tanker, men holde dem nede, hvis de kunde.

Det er pinligt nok at sige det, men det er jo Sandhed, at den Generation, som jeg hører til, er spillet Fallit, og Haabet maa saa staa til, at den Ungdom, der nu gror frem, maa vise sig at være saa meget bedre, saa den kan hjælpe til at tvinge Forholdene paa Fode igen. Og der er blandt Ungdommen, vi nu ser tage fat, baade Kvinder og Mænd, der er Krummer i. Lad dem komme til!

Oktober 1933.

Chr. Tobiesen.

Maskinfabrikant Holger Olsen:

Da jeg i 1880 kom i Maskinlære hos Møller og Poulsen, var der ingen Teknisk Skole i Esbjerg. Førstelærer N. K. Langvad havde derimod oprettet en almindelig Aftenskole, idet han fandt, at der burde gøres noget for, at de unge Mennesker ikke skulde sløse Aftentimerne hen om Vinteren. Undervisningen, der naturligvis var frivillig, fandt Sted mellem Kl. 8 og 10 om Aftenen. Der blev undervist i Dansk og Regning, senere kom der forberedende Tegning til. Fagtegning var der slet ikke Tale om. Jeg har senere hen i Livet haft umaadelig Gavn af, at jeg dengang gik til Undervisning i de almindelige Skolefag. Det vilde have været mig umuligt at undvære de Færdigheder, jeg fik i disse Timer. Arbejdstiden var ganske vist fra Kl. 6 Morgen til 7 Aften, saa der var nok at bestille, men vi gik paa med krum Hals. Til



*Maskinfabrikant
Holger Olsen*

at begynde med var der ikke saa faa Elever i Klassen, men efter Jul begyndte det at tynde ud i Rækkerne.

Først i 1883, da Værkfører Christoffersen tog Initiativet til at give Lærlingene paa Poulsens Fabrik en planmæssig Tegneundervisning, blev der paabegyndt en

teknisk Aftenskoleundervisning. Jeg var Elev allerede den første Vinter. Vi var 7 Lærlinge fra Fabriken, og vi mødte een Aften om Ugen fra Kl. 8 til Kl. 10—11 Stykker i Christoffersens Privatilejlighed i Kronprinsensgade.

Foruden at tegne var vi ofte optaget af, hvad Christoffersen havde at fortælle os. Det var gode, festlige Aftener, vi havde, og jeg mindes disse gamle Dage med særlig Glæde.

Undervisningen baade hos Langvad og Christoffersen var frivillig og gratis og blev givet i en god Hensigt.

Senere, da jeg blev Christoffersens Efterfølger som Lærer i Maskinklassen, kom det til at staa endnu klarere for mig, at der skal noget mere til for de unge Mennesker end det ene: lære at tegne. Det kan ikke nytte at give de unge en Masse tør Viden, naar de ikke forstaar at anvende den ude i Livet. Skolen skal lære Eleverne, hvad de vil faa Brug for i deres Fag; men de skal tillige uddannes til gode, dygtige Sam-

fundsborgere og rettænkende Mennesker. Den almindelige Udvikling, Personlighedens Dannelse finder Sted i disse Aar. Derfor maa Teknisk Skole igennem de almindelige Skolefags Tilrettelæggelse paa dette Omraade give de unge den bedst mulige Undervisning, en Haandværkerundervisning.

I en Aarrække har jeg været Formand for Skolens Bestyrelse, og i Egenskab heraf haft Lejlighed til at overvære Undervisningen i forskellige Klasser, hvilket altid har været mig en stor Glæde. I Tegning, som jeg har bedst Betingelse for at kunne følge Udviklingen af, har det interesseret og glædet mig at erfare, hvor langt der ved energisk Arbejde fra Elevers og Læreres Side kan naas frem. Ligeledes har jeg ofte paahørt Undervisningen i de almindelige Skolefag og undertiden blevet personligt beriget deraf. En Aften var jeg inde i en Klasse, hvor Læreren talte med Eleverne om: Romantik og Realisme. Det var en fængslende og tankevækkende Time, som absolut hører hjemme i den tekniske Skoles Undervisning. Interessen skal vækkes, og dette sker ved Modersmaalets Tale til de unge, ikke ved Græsk og Latin. Det vækkende Moment har stor Betydning. Endvidere vil jeg sige, at der skal ogsaa Sange og Festlighed til. Ved Afslutninger og Aflæggelse af Svendepøver bør der f. Eks. være fælles Kaffe-bord, saa Elever, Lærere, Ledere, Mestre, Forældre og andre interesserede kan være til Stede.

Igennem de 50 Aar, der nu er gaaet, har jeg været: Elev, Lærer og i Ledelsen ved Esbjerg tekniske Skole. Jeg er meget glad og taknemlig for disse Aar. Ved 50 Mindeaaret vil jeg ønske Skolen alt godt og haabe, at den altid paa bedste Maade vil have sine Elevers faglige og menneskelige Uddannelse som Maal.

Oktober 1933.

Holger Olsen.

Malermester Jørgen Hansen:

Min Broder og jeg kom 1890 til Esbjerg. Vort første Arbejde fik vi ved Raadhusets Opførelse, men det gik ikke saa heldigt. Jeg husker tydeligt, at jeg maatte cykle til Kolding for at faa nogle Penge. Vi, der en Tid blev kaldt „de fremmede Malere“, havde i Begyndelsen stort Besvær med at faa Arbejde. Jeg mindes, hvor vi blev stolte over at have faaet en Forstue at skulle dekorere for 10 Kr. Det var Penge i disse Dage, og det gjalt om at tage det hele med.

Da jeg i 1894 fik Timer i Teknisk Skole, begyndte det at hjælpe lidt. Begyndelsen i Skolen var ligesom al Begyndelse i Esbjerg smaat; men efterhaanden bedredes Forholdene ogsaa der. Engang søgte vi efter en Lærer i Dansk og Regning, og han var villig til at arbejde for 35 Øre i Timen. Senere steg Lønnen til 50 Øre, 75 Øre, op til 1 Kr. i Timen. — Foruden Haandværkerlærlinge havde vi ikke saa faa Børn, især større Dreng, at undervise. Dette var med til at stive Skolen af økonomisk, og det kunde nok tiltrænges; thi Interessen var ikke altid lige stor hos Ledelsen. Det var forøvrigt ogsaa svært at følge med i den hastige Udvikling. Elevtallet steg hurtigere end ventet. Der var idelig Pladsmangel. Undervisningen i Dansk og Regning blev af den Grund mere frivillig, og i en Periode endog henlagt til Lørdag Aften.

I 1905, da vi fik den nye Skole i Torvegade, ændredes dette Forhold. Elevtallet, der hidtil i en Klasse kunde overstige 60, gik nu for en Tid ned til under det halve. Der blev i det hele taget en mere fylldig Undervisning, idet man kunde tage mere Hensyn til de enkelte Fag og dele Eleverne derefter og give dem bedre Undervisning.

Da var det, at jeg fik paabegyndt Malerdagskolen, som jeg længe havde glædet mig til. — Det var ligesledes i disse og følgende Aar, vi fik gjort Begyndelsen til en mere almindelig Ungdomsundervis-

ning med Sam-
taler og Fore-
drag om kultu-
relle og aandeli-
ge Spørgsmaal.
Det er jo netop
det, som de un-
ge skal have, for
derigennem at
komme til For-
staaelse af, at
der bag alt Ar-
bejde ligger en
Kærlighed, der
er Drivfjeder til
alt det, man
skal udrette.



*Malermester
Jørgen Hansen*

Det var man-
ge Aar, jeg fik Lov at virke i Esbjerg tekniske Skole.
Det var for mig rige Aar, som jeg mindes med Hjer-
tets Glæde. Gid Arbejdet i Skolen i Fremtiden maa
fyldes med Liv og Aand. Naar vi nu en lille Stund
standser ved 50=Aars Jubilæet, vil jeg samle det bed-
ste i mine Tanker i det ene Ord: „Tillykke!“

Oktober 1933.

Jørgen Hansen.

Forstander J. C. B. Øhlenschläger:

I 24 Aar har jeg været knyttet til Teknisk Skole i
Esbjerg, og naar jeg i Jubilæumsaaret tænker paa den
Forandring, der i disse Aar har fundet Sted, maa jeg
sige, at den er meget stor.

Som Forstander for Skolen i 13 Aar er det mig
en Glæde over for Eleverne at kunne sige, at langt
det største Procenttal har gjort Skolen Ære, og dette
i stedse stigende Grad med Aarene. Dette gælder
baade med Hensyn til Flid, Dygtighed og Opførsel.



Forstander
Øhlenschläger

Der er i alle Livets Forhold Undtagelser, som man altid maa regne med. Jeg vil haabe for Elevernes Skyld, for Skolens Skyld, at denne smukke Udvikling maa fortsættes i de næste 50 Aar.

Hvad Lærerne angaar er der sket en betydelig Ændring i

den Tone, der føres over for Eleverne. Der er i det hele og store et godt Forhold mellem Lærere og Elever, hvilket har den allerstørste Betydning for Skolens hele Undervisning. Der er ogsaa blandt Lærerpersonalet stor Interesse for at dygtiggøre sig til Gerningen, hvilket ikke blot har Værdi for Lærerens faglige Dygtighed, men tillige højner det her Evnen til at kunne undervise. Der er noget, der hedder Ungdommens Pædagogik, som enhver Lærer for unge bør forstaa. Jeg haaber, vi ved fælles Hjælp i den kommende Tid maa fortsætte i samme gode Spor.

Skolens Bestyrelse vil jeg bringe min bedste Tak for den Forstaaelse, der er vist over for Skolens Krav og Udvikling. Vi standser ikke ved 50-Aaret; vi fortsætter med Tiden, som altid vil bringe noget nyt. Jeg haaber, at Bestyrelsen over for det nye, der kommer, fremdeles med Interesse vil være med i Skolens Arbejde, saa de bedste Muligheder for at kunne give de unge en god og tidssvarende Undervisning altid kan være tilstede.

Mine bedste Ønsker for Esbjerg tekniske Skole
paa Vejen fremad.

Oktober 1933.

J. C. B. Øhlenschläger.

Kommunelærer J. Holst:

I de nærmeste Aar efter 1894 var jeg Lærer i Regning og Dansk ved Esbjerg tekniske Skole. Det var Formanden for Haandværkerforeningen, Malermester Hjermind, der antog mig til Pladsen. Men Fagene var ikke som Fagtegning tvungne; Eleverne kunde selv bestemme, om de vilde deltage i denne Undervisning, og det benyttede de sig i høj Grad af. Ved Skoleaarets Begyndelse blev der indmeldt en Mængde Elever; men de fleste af dem kom med den Forudsætning, at her kunde der laves Fest, og saadanne Elever var jo ikke saa nemme at faa til at gøre deres Arbejde ordentligt. Det første Aar havde Skolen Besøg af Tegneinspektør, Professor Andersen. Han havde Lyst til at se nogle af Elevernes skriftlige Arbejder, og han fik da fat i en Stilebog, som var meget uordentlig. Hr. Andersen ytrede da paa sin kendte forstaaende Maade: „Ja, den Slags maa man jo ogsaa have sin Opmærksomhed henvendt paa.“

Ved det andet Skoleaars Begyndelse var der indmeldt saa mange Elever til Regning og Dansk, jeg tror, der var over 60, at jeg meddelte Formanden, at jeg ikke turde paatage mig at undervise dem i een Klasse, hvorfor jeg foreslog at dele dem i to; men det kunde ikke lade sig gøre af Pladshensyn; men jeg kunde faa Lov til at antage en anden Lærer som Medhjælper. Det gik jeg ind paa og fik saa afdøde Lærer J. Jakobsen til Hjælp. Nu gik det bed-



*Kommunelærer
J. Holst*

re. Vi maatte dog ofte bruge skrappe Midler. Jeg husker saaledes en Aften, vi gik hjem fra Skolen, at vi ved Raadhuset pludselig blev bombarderet med Snebolde. Lærer Jakobsen blev ramt, men vendte sig hurtigt om og satte efter „Angriberne“. Det lykkedes ham ogsaa at faa fat i en af dem. Fyren skulde jo helst have en ordentlig Forskrækkelse, og da det var lige ved Politistationen, tog vi ham med derind. Her sad Betjent Würtz, og da han hørte, hvad der var sket, kan det nok være, han tordnede for den arme Synder og truede ham med, at han skulde puttes i „Spjældet“ og sidde der om Natten. Fyren græd og bad saa mindelig om at slippe, saa skulde han nok opføre sig bedre i Fremtiden. Han fik naturligvis Lov til at gaa med mange Formaninger, men det hjalp!

I de sidste Aar er der sket en glædelig Forandring i den tekniske Skole. Eleverne møder pæne og velklædte. De almindelige Skolefag, som man dengang ikke troede var til nogen Nytte, har faaet anderledes gode Vilkaar.

Oktober 1933.

J. Holst.

Murermester H. Andersen:

Det har altid interesseret mig meget at have med Teknisk Skoles Gerning at gøre. Haandværk er mit Dagværk; derfor ligger de unges Uddannelse, Oplysning og Opdragelse mig paa Sinde. Jeg begyndte før Aarhundredskiftet at være Lærer i Teknisk Skole og fortsatte i over 25 Aar. Til at begynde med var jeg Vikar for Arkitekt Lund Christensen. Igennem de mange Aar har jeg set en Del. Det var mig en Fornøjelse, naar jeg saa Elevernes Arbejde viste god Fremgang. Jeg følte, at der var noget mere at kunne glæde sig over end Timebetalingen.

Jeg synes, der fyldes saa meget paa nu om Stunder. Hverken de unge eller Børnene kan tage alt det, der undertiden bydes dem. De unge Haandværkere skal lære, hvad de faar Brug for ude i Livet, de skal

lære et praktisk Greb, at kunne staa paa egne Ben, det er det vigtigste. Lad os blive fri for de fine Manerer og de mange Metoder, som alle ikke kan benytte. Foruden den Tegning, Eleverne skal lære, maa de ogsaa lære at skrive og regne. Det skal være Haandværkerdansk, der tales til dem, saa de kan forstaa, hvad der bliver sagt. Der er noget, der hedder Aanden og Tonen, og ikke mindst i en Ungdomsskole maa man kende hertil.



*Murermester
H. Andersen*

Vi havde mange glade Timer i Teknisk Skole. Ved en Afslutning, hvor Lærerne skulde aflægge Beretning, begyndte jeg med at sige: „Nu gaar det godt, fordi vi er gaaet tilbage til noget af det gamle.“ Forstander Jørgen Hansen afbrød straks: „Har I hørt, nu gaar det godt, fordi det gaar tilbage.“ Ja, vi blev enige om, at det gamle ikke var helt umuligt og kom derefter ind paa en Drøftelse om Orden og Disciplin, der er Skolens vigtigste Faktorer. Det almindendende er Grundlaget for alt Arbejde i Teknisk Skole. Glem ikke det, I gode Mænd i Teknisk Skole!

Jeg vil ønske, at der maa udvikles en god Disciplin, Respekt for det gode gamle og et aabent Øje for det gode, som det nye rummer. Ogsaa mine bedste Ønsker for Skolens Fremtid.

Oktober 1933.

Hans Andersen.

Kommunelærer J. H. Ganderup:

Omkring Aarhundredskiftet var jeg i nogle Aar Lærer i Teknisk Skole — i Englandsgade. Det var de almindelige Skolefag, jeg underviste i, og Vilkaarene for at arbejde med disse Fag var saare langt fra tilfredsstillende for saavel Elever som Lærere.

Kommunelærer
J. H. Ganderup



I de 5 af Ugens Søgneaftener, var Skolens Elever optaget af deres Uddannelse i Tegning, og Lørdag Aften kunde de, der vilde, øve sig i Dansk, Regning og Skrivning. Denne Undervisning var henlagt til et Gavlværelse paa Loftet mod Nord, hvor ca. 60 Elever sad tæt bænkedede i 2½ Time og først saa sent som Kl. 10 slap ud i frisk Luft

og Frihed. Arbejdslysten var under disse Forhold selvsagt ringe hos Eleverne, der betragtede det at skulle gaa i Skole Lørdag Aften som et meningsløst Indgreb i deres Fritid. Tilmed havde de den Opfattelse, at de aldrig som Haandværkere vilde faa Brug for at kunne skrive og regne.

Arbejdstiden var dengang 10—12 Timer, saa det var ikke underligt, at nogle af Eleverne blev trætte og søvnige i de sene Undervisningstimer. Der var flere, som gerne vilde lære noget, andre — som nu — pønsede paa at lave Halløj; naturligt i den Alder.

En Menneskealder er gaaet siden da, nu har de almindelige Skolefag, der i mange Aar har været stedmoderligt behandlet til Skade for Haandværkerstanden, heldigvis bedre Kaar i Teknisk Skole. Det er gaaet op for langt de fleste, hvilken Betydning det har at kunne skrive for sig og udføre nøjagtige Beregninger. Skolefagene bør ligge paa Linie med de tekniske.

Ved Esbjerg Teknisk Skoles 50-Aars Jubilæum ønsker jeg Skolen Tillykke og haaber paa fremdeles god Fremgang.

Oktober 1933.

J. H. Ganderup.

Snedkermester Kr. Bruhn:

Det var som Vikar, jeg begyndte min Virksomhed som Lærer i Teknisk Skole. Dengang tænkte jeg ikke paa, at jeg i et kvart Aarhundrede skulde faa min Gang i den tekniske Aftenskole.

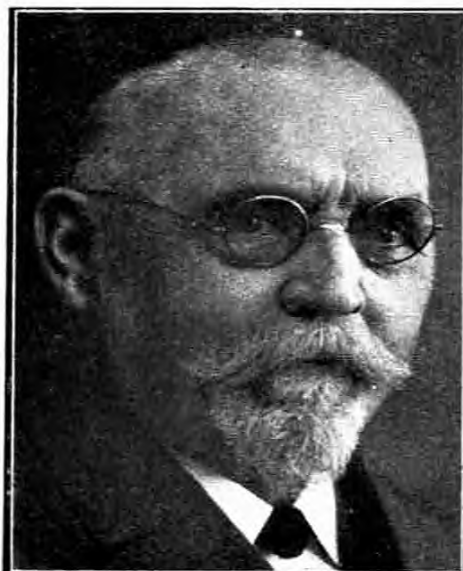
Naar der manglede en Lærer i Skolen, ringede Forstander Jørgen Hansen til mig og bad mig om at komme straks. Der var mange i Klasserne dengang (50—60 Elever), og jeg var ikke klar over, om det kunde gaa for mig. „Det kan det sagtens“, sagde Forstanderen, og det gik jo da ogsaa. Jeg blev efterhaanden meget glad ved Arbejdet, som jeg følte mig stærkt knyttet til. Det blev Fagtegning i Snedkerklassen, som blev min Hovedgerning i Skolen. Der har altid været en rask Udvikling inden for Skolen, grundet paa Byens hurtige Vækst. Mange Lærere kom efterhaanden til, men langt de fleste blev ikke ret mange Aar. I det hele synes jeg, at der altid har været gode Arbejdsforhold paa Skolen. Vanskeligheder, der jo opstaar alle Vegne, har vi ganske vist ogsaa kendt til, men de blev overvundne paa en forstaaende Maade, saa jeg tror ikke, der efterlades de ringeste Spor i saa Henseende.

Et Par Aar var jeg Lærer i Bogføring, da jeg interesserede mig for at lære de unge Mennesker at skrive og regne med Omhu samt at prøve paa at vække deres økonomiske Sans.

Jeg forlod Skolen, da jeg mente, at ny og yngre Kræfter burde til og fortsætte i den Retning, Tiden kræver.

Mine bedste Ønsker for Skolen paa Vejen gennem de næste 50 Aar.

Oktober 1933.



*Snedkermester
Kr. Bruhn*

Kr. Bruhn.



*Litograf
Chr. Henriksen*

*Bestyrer, Litograf
Chr. Henriksen:*

Jeg har været Lærer i Teknisk Skole i 25 Aar, dels under Forstander Hansen, dels under Forstander Øhlenschläger. Jeg begyndte i 1906 som Lærer i Plantegning. Forstander Hansen, der var meget „pillen“, var en interesseret Mand. Vi havde det rart paa Skolen; der var et godt, kollegialt

Forhold, som jeg mindes med stor Glæde. Engang gjorde vi Forsøg paa at faa højere Løn, da vi ikke kunde indse, at der skulde være Forskel paa Lærerslønnen i Teknisk Skole og Handelsskolen, hvilket var og stadig er — mærkeligt nok — Tilfældet. Jeg var først Lærer ved Afdelingen paa Østre Skole, derefter ved Stormgade og saa endelig paa selve Teknisk Skole, hvor jeg paa Grund af bedre Pladsforhold helst vilde være.

Jeg kom til at holde af Arbejdet i Skolen. Der var mange flinke Elever, som det var en Fornøjelse at arbejde med; men paa den anden Side har der været adskillige, der havde en ordentlig Omgang behov, fordi de ikke blot vilde ødelægge Undervisningen for dem selv, men ogsaa for deres Kammerater. Navnlig i Krigsaarene og den nærmeste Tid derefter var det galt. I de sidste Aar under Forstander Øhlenschlägers rolige Ledelse blev disse Forhold langt bedre, og jeg vilde egentlig gerne have blevet; men jeg synes, at 25 Aar er tilstrækkeligt, saa maa ny Mænd til. — Mine bedste Ønsker følger Skolen, og jeg haaber, at den maa fortsætte sin gode Udvikling fremad i de kommende Aar.

Oktober 1933.

Chr. Henriksen.

Snedker V. Tiedemann:

Mine Forældre kom her til Esbjerg i 1869. Min Fader, der var Stenhugger, havde faaet Arbejde ved Havnen. Da jeg i 1886 var 14 Aar gammel, kom jeg i Snedkerlære hos Snedkermester August Højer, der var en af Esbjergs første Snedkermestre. I dette Aar var det, at der blev begyndt med en teknisk Aftenskole-



*Snedker
V. Tiedemann*

undervisning i Kommuneskolen i Skolegade. Jeg husker, hvorledes vi paa Regnvejrsdage ofte maatte vade i Vandet for at komme over til Skolen, der laa en-
samt ude paa Marken.

I denne Skole, hvortil der var Adgang for alle Lærlinge, blev der undervist i Dansk, Regning og Skrivning samt forberedende Tegning. Fagtegning fandtes ikke; der var nok en teknisk Aftenskole i Forvejen i Kronprinsensgade hos Værkfører Christoffersen; men der var kun Plads for Maskinfabrikens Lærlinge. Min Broder, der var 4 Aar ældre end jeg, havde allerede i et Par Aar gaaet til Undervisning hos Christoffersen.

Jeg mindes min Læretid, baade i Værksted og Skole med allerstørste Glæde. Selv om Arbejdstiden var lang — fra 6 Morgen til 8 Aften — gik jeg med Glæde i Skole. Naar jeg skulde i Skole, fik jeg fri 1 Time før, men det kunde Svendene ikke forstaa; det var nemlig Skik dengang, at Lærlinge efter Kl. 8 skulde bære Vand og gøre i Stand hos Svendene og rydde op paa Værkstedet. Svendene boede og spiste hos Mester. Skoletiden var fra Kl. 8 til 10 fire Aftener om Ugen, senere blev det 5—6 Aftener. Vi købte selv Materialer hos Bogbinder Jeiling og betalte 1 Kr. om Maaneden i Skolepenge.

Naar jeg ser tilbage paa de mange Aar, der er gaaet, glæder jeg mig over den Udvikling, der har fundet Sted i Teknisk Skole; thi baade det materielle og aandelige bør have en Plads, hvor Ungdommen uddannes. Jeg er Haandværker med Liv og Sjæl, og derfor er jeg stærkt optaget af, hvad der gøres for Haandværkerungdommens Dygtiggørelse og Haandværkerstandens kulturelle Højnelse.

Der er en Sjæl i alt Haandværkerarbejde, som det gælder om at bringe til Elevernes Forstaaelse. Her har Skolen en vigtig Opgave ved Siden af den faglige Undervisning.

Som en af Esbjerg tekniske Skoles ældste Elever vil jeg i Anledning af dens 50 Aars Jubilæum takke ikke blot for, hvad jeg fagligt fik lært, men tillige, fordi jeg ogsaa lærte at holde af Haandværket og det aandelige Liv. Jeg ønsker min gamle Skole de bedste Fremtidsaar.

Oktober 1933.

V. Tiedemann.

Tømrmester Ove Ovesen:

I 1892 kom vi til Esbjerg. Min Fader, der var Mørmester, havde som saa mange andre Haandværkere hørt om den ny By derude ved Havet, hvor der maatte være Muligheder. Jeg kom i Lære hos Tømrmester Jens Rasmussen i 1896, og samme Aar begyndte jeg at gaa i Teknisk Skole. I Skolen var mine Lærere: Mørmester Jørgen Hansen, Kommune lærer Holst, Arkitekt Lund Christensen, Mørmester Lysholt og Arkitekt Berg. Vi skulde møde i Skolen Kl. 7½, men det kneb som Regel at komme til Tiden, fordi vi kom for sent fra Værkstedet. Naar vi var færdig med Arbejdet, skulde vi jo have ryddet op, og somme Tider skulde vi hugge Pindebrænde og gøre Gaden i Stand, inden vi kunde komme hjem for at spise og klæde om. Ofte var vi trætte og søvnige efter den lange Arbejdsdag, naar vi mødte i Skolen, og jeg kan huske, hvorledes jeg — ligesom andre

— undertiden maatte kæmpe for at holde mig vaagen. Der var mange Elever i Klassen, og rolige var vi ikke altid. Det hændte af og til, at Malermester Hjerminde kom ind i Klassen for at sige et manende Ord. Det hjalp i hvert Fald for en Tid. Jeg var glad for, at jeg fik lært noget, saa jeg kunde aflægge Svendep prøve, som var det Maal, jeg arbejdede hen imod; thi jeg vidste, at dersom jeg kunde faa mit Svendebrev, saa var jeg rigtig Svend. Mit Svendestykke bestod i at tegne og derefter lave en Tagkvist med Aase og svejfede Spær, og dette sidder endnu i Præsteboligen ved den katholske Kirke i Nørregade. Tegningerne blev udarbejdet af Arkitekt H. Peters, Overbanemester H. Larsen og nuværende Boliginpektør Berthelsen havde Opsyn.



*Tømrermester
Ove Ovesen*

Selve Svendebrevet fik vi overrakt paa Kommunkontoret af Borgmester Lyngby, uden Festlighed af nogen Art. Nu, efter at Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri har faaet Ledelsen af Svendep prøveaflæggelsen, er Forholdene blevet bedre. Der maa være Højtid og Fest, naar en Svend faar udleveret sit Svendebrev. Vi savnede dengang Festlighed ved Afslutninger paa Skolen. Hvad vor Uddannelse angaar, tror jeg, at den efter Datidens Forhold var udmærket. Nu kan jeg jo bedre se, hvad en Haandværker har Brug for og savner. Den forberedende Tegning og da især Projektionstegning er for en Tømrer særlig nødvendig. Fagtegning, som naturligvis ogsaa skal til, kan bedre komme med Arbejdet. Som Helhed lider Haandværkerstanden i Dag under, at man i Teknisk Skole har forsømt Undervisningen i de almindelige Skolefag, der er de al-

lervigtigste Fag for den Haandværker, der vil begaa sig, baade i sit Fag og i det sociale Samfund. Jeg glæder mig over, hvad der i de sidste Aar er gjort for disse Fag af Hr. Toftdahl Møller. Danskheftet, som jeg har megen Nytte af, er glimrende og indeholder netop, hvad en Haandværker har Brug for. De Spørgetimer, der ved Heftet indføres i Teknisk Skole, er ikke blot fagligt set nødvendigt, men kan give Interesse for og Oplysning om mange Ting, som en Haandværker bør vide Besked om. Jeg haaber, at den almindennende Undervisning, der i min Tid blev forsømt, maa blive tilrettelagt Side om Side med Tegneundervisningen. Gode, interessevækkende og oplysende Foredrag hører absolut hjemme i Teknisk Skole.

Jeg ønsker min gamle Skole de bedste Fremtidsaar og haaber, at den maa faa Lykke til at give sine Elever Lyst til Arbejdet.

Oktober 1933.

Ove Ovesen.

Gymnastiklærer B. M. Berthelsen:

Skønt knap 4 Aar gammel husker jeg saa tydeligt, da vi flyttede til Esbjerg. Det var i 1876. Min Fader, der var Smedemester i Givskud, havde hørt Tale om Arbejdet ved Havnen i Esbjerg. Han kunde ikke komme bort fra den Tanke, at han maatte rejse til Esbjerg, hvor der maatte være noget at gøre for ham som Smed. Straks da vi kom til Byen, var der god Beskæftigelse ved Havnen for Haandværkere; men i Løbet af ganske faa Aar kom der Smalhals til Huse. Min Fader havde 2000 Daler med her til, som gik med i disse Aar. Jeg mindes, hvorledes Husmødre skiftedes til at rejse til Varde for at købe Slagteriaffald for deres faa Penge. Banen var aabnet i 1874, saa Rejsen var jo overkommelig, men det var triste Aar. Folk ligefrem sultede. Naa, men Humøret tabtes ikke, og der kom bedre Tider for saavel Haandværkere som andre.

Om Vinteren var der en dejlig Skøjtebane uden for Dr. Bruuns Bolig (hvor Børsen nu ligger). Jeg husker, hvorledes vi beundrede Bogbinder Jeiling, fordi han var en glimrende Skøjteløber; ja, han var Byens bedste Sportsmand, og saa kunde han fortælle, saa vi blev grebet deraf. Hans gode Humør smittede os. Blot han sagde: „Glædelig Fest og Tillykke“, var der Liv og Humør over det hele.



*Gymnastiklærer
B. M. Berthelsen*

Først i 80'erne var Tanken fremme om Anskaffelse af Petroleumslygter til at lyse op i Gaderne. Haandværkerforeningen lod afholde Dilettantforestillinger for at skaffe Penge hertil. Blandt de optrædende mindes jeg Malermester Hjerminde, Skomagemester Mikkelsen og Frk. Falck, der indledede et Stykke med at synge: „Her sidder jeg nu og syr og syr fra den tidlige Morgengry til den sildige Aften...“ Om sider kom den første Lygte ved Kongensgade (Hjørnet af Jernbane og Kongensgade), senere blev der anbragt et Par andre Lygter længere oppe i Gaden.

I 1886 blev jeg konfirmeret i Jerne Kirke. Esbjerg havde ingen Kirke. Samme Efteraar kom jeg i Teknisk Skole (Skolegade 41), hvor jeg havde Snedkermester Højer til Tegning og Førstelærer Langvad til almindelige Skolefag. Langvad gav tillige den første Undervisning i Gymnastik i Esbjerg, der fandt Sted hver Onsdag Aften fra Kl. 7—8 i Eskesens Sal (Hotel Royal). Vi betalte 15 Øre om Maaneden, og Pengene gik til Materiale. Langvad fik ingenting for sit Arbejde. Jeg husker, at der var Opvisning om Foraaret med Præmieuddeling. Præmier var Lomme-knive og Punge m. m.

Det hændte ofte, at Skomager Sørensen, der var

Haandværkerforeningens Formand, mødte i Klassen for at tale med Læreren om forskellige Ting vedrørende Skolen. Der var mange urolige Elever, som det ikke var let at styre, men der var ogsaa gode og dygtige Elever, der gerne vilde lære noget. Jeg er glad for, hvad jeg fik lært. Lærer Langvads dygtige Undervisning i Dansk og Regning har jeg alle Dage haft stærk Brug for. Det er godt, at disse Fag er kommen frem i de sidste Aar — til Gavn for Haandværkerstanden.

Som gammel Elev vil jeg haabe, at Skolen stadig maa gaa frem, baade hvad Fag og Intelligens angaar, saa Esbjerg fremdeles maa have en dygtig og agtet Haandværkerstand. Tillykke ved 50 Aaret!

Oktober 1933.

B. M. Berthelsen.



MALERMESTER
CARL GEERTSEN



MURERMESTER
J. HANSEN



KOBBERSMED
CARL GRAFF



FORRETNINGSFØRER
S. SKOV NIELSEN



MASKINFABRIKANT
HOLGER OLSEN



MASKINFABRIKANT
C. B. HOFFMANN



INSTALLATØR
FR. LEERVAD



BOGTRYKKER
K. ROSENDAHL



SNEDKERMESTER
N. NIELSEN

ESBJERG TEKNISKE SKOLES BESTYRELSE
1933

FORTEGNELSE OVER FORMÆND, BESTYRELSESMEDLEMMER OG LÆRERE.

FORMÆND:

Sørensen, F.,	Skomagermester.	1886—1890
Jeiling, F. O. Th.,	Bogbinder.	1890—1891
Peters, H.,	Arkitekt.	1891—1894
Hjermind, P.,	Malermester.	1894—1900
Mikkelsen, L.,	Skomagermester.	1900—1901
Tobiesen, Chr.,	Papirhandler.	1901—1919
Meinertz, S. J.,	Skomagermester.	1919—1922
Olsen, Holger,	Maskinfabrikant.	1922—

BESTYRELSESMEDLEMMER:

Sørensen, Fr.,	Skomagermester.
Holm, Th. J.,	Malermester.
Skaftø, Kr.,	Tømremester.
Knutzen, G.,	Sagfører.
Graff, C.,	Blikkenslagermester.
Nielsen, L.,	Drejermester.
Petersen, N. J.,	Murermester.
Jeiling, F. O. Th.,	Bogbinder.
Peters, H.,	Arkitekt.
Hjermind, P.,	Malermester.
Lysholt, M.,	Murermester.
Møller, N. (Tangaa),	Tømremester.
Gregersen, A.,	Skrædermester.
Rübner-Petersen, O.,	Realskolebestyrer.
Hansen, Nielsen,	Malermester.
Møllerup, C.,	Maskinfabrikant.
Mikkelsen, Harder,	Bogtrykker.
Clausen, M.,	Tømremester.
Mikkelsen, L.,	Skomagermester.
Bruhn, K.,	Snedkermester.
Tobiesen, Chr.,	Papirhandler.
Mejer, J. M.,	Litograf.
Broch, J.,	Malermester.

Thomsen, M. Lykke,	Smedemester.
Jensen, Lehde B.,	Maskinfabrikant.
Sundbo, J. P.,	Redaktør, Folketingsmand.
Meinertz, S. J.,	Skomagermester.
Pedersen, Fr.,	Redaktør.
Jørgensen, J. N. H.,	Drejermester.
Mortensen, M.,	Borgmester.
Petersen, Chr.,	Tømrmester.
Grandstrøm, E.,	Murer.
Jacobsen, Hans,	Snedker.
Jensen, Chr.,	Murermester.

SKOLENS NUVÆRENDE BESTYRELSE:

Olsen, Holger,	Maskinfabrikant,	Formand.
Hansen, Jens,	Murermester,	Næstformand.
Nielsen, N.,	Snedkermester,	Kasserer.
Hoffmann, C. B.,	Maskinfabrikant.	
Rosendahl, K.,	Bogtrykker.	
Skov Nielsen,	Forretningsfører.	
Geertsen, C.,	Malermester.	
Leervad, Fr.,	Installatør.	
Graff, Carl,	Kobbersmedemester.	

VALGT AF RIBE AMTSSKOLERAAD:

Redaktør, Folketingsmand J. P. Sundbo.	(1904—28)
Bogtrykker K. Rosendahl.	(1928—)

VALGT AF ESBJERG BYRAAD:

Realskolebestyrer O. Rübner-Petersen,	(1899—1905)
Maskinfabrikant Holger Olsen,	(1905—08)
Borgmester M. Mortensen,	(1908—25)
Murermester Chr. Jensen,	(1925—33)
Forretningsfører Skov Nielsen,	(1928—)
Kobbersmedemester Carl Graff,	(1933—)

LÆRERE, DER HAR VIRKET VED ESBJERG TEKNISKE SKOLE:

Abrahamsen, E.,	Skibsbygmester.	Ansæt	1904
Abrahamsen, K.,	Barbermester.	"	1926
Andersen, E.,	Maskinmester.	"	1923
Andersen, Hans,	Murermester.	"	1898
Andersen, V.,	Barbermester.	"	1927
Astrup, Fr.,	Kommunelærer.	"	1906
Banke, Jørgen,	Bibliotekskonsulent.	"	1908

Beck-Rasmussen,	Ingeniør.	Ansæt 1926
Behrens, C.,	Handelsgartner.	" 1921
Berg, O.,	Arkitekt.	" 1892
Bertelsen, Th.,	Boliginspektør.	" 1921
Borgstrøm,	Barbermester.	" 1920
Brø-Christensen,	Sproglærer.	" 1924
Bruhn, Kr.,	Snedkermester.	" 1901
Brændeskov, R.,	Overlærer.	" 1907
Byberg, V. Raun,	Skibsbygmester.	" 1903
Christiansen, E.,	Forsøgsleder.	" 1921
Christiansen, J.,	Slagtermester.	" 1921
Christensen Lund,	Arkitekt.	" 1890
Christoffersen, L. T.,	Maskinfabrikant.	" 1883
Christoffersen, O.,	Driftsbestyrer.	" 1920
Dalhøj, A.,	Kommunelærer.	" 1918
Foss, L.,	Overlærer.	" 1906
Frederichsen, F.,	Maskinmester.	" 1903
Fredslund Andersen, <i>D. & B.</i>	Malermester.	" 1917
Frode-Andersen, G.,	Lærer.	" 1929
Ganderup, J. H.,	Kommunelærer.	" 1899
Gardshorn Olsen, Kr. A.,	Kommunelærer.	" 1906
Gram, S. T.,	Ingeniør.	" 1917
Greve, H. C.,	Kommunelærer.	" 1921
Hald, M.,	Kommunelærerinde.	" 1925
Hansen, C.,	Kommunelærer.	" 1920
Hansen, H. P.,	Kommunelærer.	" 1901
Hansen, Jørgen,	Malermester.	" 1894
	Forstander 1896—1920.	
Hansen, Niels,	Malermester.	" 1895
Hansen, Viggo,	Kommunelærer.	" 1920
Harder, J.,	Skiltemaler.	" 1919
Hartelius, A.,	Maskinmester.	" 1921
Hasle, M.,	Ingeniør.	" 1902
Heichelmann,	Maskinmester.	" 1923
Henriksen, Chr.,	Bestyrer, Litograf.	" 1906
Hersom, E. M.,	cand. polyt.	" 1928
Hjermind, P.,	Malermester.	" 1894
Holm, Harald,	Installatør.	" 1926
Holst, J.,	Kommunelærer.	" 1894
Holm, T. J.,	Malermester.	" 1886
Hyllested, K.,	Overmontør.	" 1921
Højer, August,	Snedkermester.	" 1886
Jakobsen, J.,	Kommunelærer.	" 1895
Jakobsen, J. P.,	Kommunelærer.	" 1906
Jensen, A. G.,	Kommunelærer.	" 1916

Jensen, K. B.,	Bygmester (U. S. A.)	Ansæt	1920
Jensen, M. P.,	Overlærer.	"	1907
Jensen, P.,	Slagtermester.	"	1925
Jockumsen,	Bogholder.	"	1901
Johnsen, E. M.,	cand. polyt.	"	1923
Juhl, J. Chr.,	Kommunelærer.	"	1916
Jæger, J.,	Kommunelærer.	"	1925
Jødal, J. J.,	Kommunelærer.	"	1921
Jørgensen, A.,	Prokurist.	"	1921
Jørgensen, P.,	Ingeniør.	"	1915
Jørgensen, P.,	Grosserer.	"	1899
Jørgensen, V.,	Arkitekt.	"	1925
Kornerup-Bang,	cand. polyt.	"	1922
Kristensen, S. K.,	Bygningskonstruktør.	"	1931
Langvad, N. K.,	Overlærer.	"	1886
Larsen, Anders,	Installatør.	"	1910
Larsen, C.,	Tømremester.	"	1929
Leervad, Fr.,	Installatør.	"	1915
Lysholdt, M.,	Murermester.	"	1897
Madsen, L.,	Kommunelærer.	"	1906
Magelund, K.,	Kommunelærer.	"	1909
Meedom, V.,	Maskinmester.	"	1925
Møller, Kr. Toftdahl,	Kommunelærer.	"	1922
Nielsen, A.,	Kommunelærer.	"	1904
Nielsen, C.,	Sadelmagermester.	"	1925
Nielsen, N. Chr.,	Arkitekt.	"	1907
Nielsen, N.,	Snedkermester.	"	1921
Nielsson, K. J.,	Kommunelærer.	"	1920
Nielsen, P.,	Billedhugger	"	1922
Nissen, E.,	Sadelmagermester.	"	1924
Olsen, Daltor,	Slagtermester.	"	1925
Olsen, Holger,	Maskinfabrikant.	"	1900
Pedersen, A. P.,	Kommunelærer.	"	1911
Pedersen, Damgaard,	Kommunelærer.	"	1921
Petersen, M.,	Handelsgartner.	"	1920
Poulsen, M.,	Kommunelærer.	"	1927
Poulsen, N.,	Kommunelærer.	"	1890
Rasmussen, C. Reimann,	Litograf.	"	1906
Rasmussen, Carl,	Lærer.	"	1930
Schmidt, A.,	Installatør.	"	1922
Skaftø, K.,	Tømremester.	"	1887
Sparre-Petersen,	Maskinmester.	"	1920
Spotøft, A.,	Ingeniør.	"	1920
Thomsen, C.,	Bibliotekar.	"	1921
Thomsen, M.,	Kommunelærerinde.	"	1925

Tobiesen, Chr.,	Papirhandler.	Ansæt 1918
Tonissen, C.,	Kommunelærer.	" 1925
Vinten, A.,	Kommunelærer.	" 1917
Øhlenschläger, J. C. B.,	Arkitekt.	" 1909

SKOLENS NUVÆRENDE LÆRERE:

Amby, K.,	cand. polyt.	Ansæt 1932
Andersen, Kaj,	Murermester.	" 1925
Bjerregaard, H.,	Typograf.	" 1931
Brock, Arne,	Malermester.	" 1931
Brok, I. M.,	Barbermester.	" 1932
Bruhn, C.,	Snedkermester.	" 1929
Carlsen, G.,	Kommunelærer.	" 1932
Christensen, Aksel,	Barbermester.	" 1918
Christensen, H. A.,	Konstruktør.	" 1929
Christensen, A.,	Malermester.	" 1918
Hansen, H. K.	Faktor.	" 1917
Hansen, Hans,	Overmontør.	" 1931
Hansen, Just,	Malermester.	" 1921
Henriksen, A.,	Forsøgsassistent.	" 1920
Henriksen, Hans,	Litograf.	" 1923
Holbak, N.,	Kunstmaler.	" 1916
Houmann, Aage,	Barbermester.	" 1927
Jensen, Alfred,	Malermester.	" 1925
Jensen, I. N.,	Skibsbygmester.	" 1916
Jensen, Viggo,	Medhjælper.	" 1931
Jensen, S.,	Kommunelærer.	" 1929
Jessen, P.,	Kommunelærer.	" 1926
Johnsson, N.,	Maskinfabrikant.	" 1923
Jørgensen, Arne,	Lærer.	" 1930
Köhler, Ernst,	Blikkenslagermester.	" 1932
Laurentius, S.,	cand. polyt.	" 1932
Lind, L.,	Ingeniør.	" 1931
Mikkelsen, I. P.,	Konstruktør.	" 1921
Møller, H. J.,	Ingeniør.	" 1925
Nielsen, Wm.,	Arkitekt.	" 1923
Nors-Hansen,	Maskinmester.	" 1928
Olesen, N.,	Malermester.	" 1911
Petersen, I.,	Kabelmester.	" 1922
Petersen, M. P.,	Kommunelærer.	" 1920
Ramsing, C.,	Kommunelærer.	" 1928
Reinholt, O.,	Justitsm. Sagkyndig.	" 1926
Schmeltzer, G. I.,	Maskinmester.	" 1909
Schrøder, W.,	Bogtrykker.	" 1931
Schönfeldt, E.,	Bogholder.	" 1922

Seidler, Jess,	Forsøgsassistent.	Ansæt 1931
Sørensen, M.,	Konsulent.	„ 1926
Werborg, S.,	Kommunelærer.	„ 1931
Werner, F.,	Ingeniør.	„ 1916
Østerlund, H.,	Arkitekt.	„ 1919

LEGATER.

Pagh & Quist-Pedersens Legat	1000,00	Kr.
Jensen & Olsens Jubilæumslegat.....	4000,00	„
Jensen & Olsens Jubilæumslegat.....	1000,00	„
Konsul Pontoppidans Legat	500,00	„
Borgmester Lyngbys Legat af 1907	200,00	„
Murerm. J. Hansen og Hustrus Legat...	5000,00	„

STATISTISK OVERSIGT

Aar	Indbyg- gerantal	Elev- antal	Stats- tilskud	Amts- tilskud	Komm.- tilskud	Tilsk. fra Haandv.- og Industrif., deraf Lotteritilskud	
1883—84	1702	7					
1884—85		11					
1885—86		14					
1886—87		39					
1887—88		47					
1888—89		48					
1889—90		66					
1890—91	4111	95	100	50			
1891—92		98	175	50	25		
1892—93		105	250	50	50		
1893—94		97	250	50	50		
1894—95	6333	99	275	50	100		
1895—96	9280	111	275	50	300		
1896—97	12352	201	350	50	500		
1897—98	12511	203	575	50	600		
1898—99	12967	197	575	50	600		
1899—19	12523	197	875	50	800		
1900—01	12910	248	875	50	800		
1901—02	13169	257	1075	50	900	287	
1902—03	14022	238	1175	50	900	250	
1903—04	14482	242	1175	50	1125	271	
1904—05	14844	189	1450	150	900	215	
1905—06	15488	215	1425	150	900	417	
1906—07	15968	222	1625	150	1000	291	
1907—08	16655	254	3300	150	1000	371	
1908—09	16967	269	4000	110	1678	361	
1909—10	17565	244	4100	110	1451	438	
1910—11	18286	244	3900	110	1500	437	Deraf Lotteri- tilskud
1911—12	18743	231	4000	120	1850	443	
1912—13	19212	242	3825	160	1450	1435	1180
1913—14	19322	254	3800	160	1450	1560	1040
1914—15	18566	238	4800	170	1450	1650	1150
1915—16	18402	259	5100	210	1450	1760	910
1916—17	19306	228	5100	210	1450	1570	890
1917—18	19878	253	5100	210	1950	1550	940
1918—19	20641	316	5075	220	1950	1800	1080
1919—20	21714	312	10850	220	2453	2222	1090
1920—21	21639	314	14570	220	5439	2559	1100
1921—22	22253	333	12610	210	5413	2366	1390
1922—23	22398	384	11840	210	5113	2803	1755
1923—24	22812	347	14940	400	7940	3155	2400
1924—25	23042	356	17260	400	12316	3791	2000
1925—26	23807	390	17700	820	5782	3582	2180
1926—27	24443	407	15980	1450	5756	3885	2200
1927—28	24797	378	13530	1350	5731	3851	2100
1928—29	25402	385	14390	1400	8000	3743	1810
1929—30	26058	400	14150	1400	8000	3424	2200
1930—31	26905	398	18150	1300	8000	3787	2050
1931—32	28262	417	16000	1300	8000	3655	1830
1932—33	29454	427	15860	1300	8000	3435	1830

Foruden ovennævnte Tilskud har Jerne Kommune siden 1921-22 ydet et aarligt Tilskud fra 250 Kr. til 400 Kr. og Arbejdernes Fællesorganisation i Esbjerg i Aarene 1922-31 et aarligt Tilskud af 200 Kr. Desuden yder Foreningen til Støtte for Teknisk Skole aarligt 200 Kr.